

7130

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ

ՀԱՄ. Կ. (Բ.) Կ. Կ. Կ. ԱԳԻՏՊՐՈՊՄԱՍՈՒԼԻ ԲԱԺԻՆ

ՆՅՈՒԹԵՐ

ՀԱՄԱՊՈՍԿՈՒՄԻ XVI ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Միայն Համ. Կ. (Բ.) Կ.
տնօրինների համար

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1929 թ.

3KП2

2-22

14 NOV 2009

20 JAN 2008

3K02

2 - 22

ՊՐԻՆՏԱՐՆԵՐ ԲՈՒՈՐ ՅԵՐԿՆԵՐԻ, ՄԻՍՅԵՔ

ՀԱՄ. Կ. (Բ.) Կ. Կ. Կ. ԱԳԻՏՈՐՈՊՄԱՍՈՒԼԻ ԲԱԺԻՆ

ՆՅՈՒԹԵՐ

ՀԱՄԿՈՄԿՈՒՄԻ XVI ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Միայն Համ. Կ. (Բ.) Կ.
անգամներ համար

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1929 թ.

7130

17.09.2013 08

ՀԱՅՊՈԼԻԳՐԱՖԻ I ՏՊԱՐԱՆ

Գրառեղէիվար 2152 Բ. Պատկեր 3524

Տիրած 1000

1645 88

ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՊԼԱՆԸ

Համ. Կ. (բ) Կ. համաժողովրդական XXV կոնֆերանսի վերջում ներք ընդունված են միջազգային հեղափոխական շարժման բեկման և սոցիալիստական սեկոնտարուկցիայի չրջանի այն առանձնահատկությունները, վերի խնդիրները նշեց Համ. Կ. (բ) Կ. XV համաշխարհային:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ այդ բեկումը բնորոշվում է. ա) ներքին հակասությունների սրումով կապիտալիզմի բանակում, վերոնք ավելի և ավելի յեն խարխում և սասանում նրա ժամանակավոր, անհաստատ կայունությունը և ուժեղացնում պատերազմի և ԽՍՀՄ վրա խմբերիալիստական պետությունների հարձակման վրտանդը, բ) բուրժուազիայի դեմ մղվող պրոլետարիատի պայքարի և հեղափոխական նոր վերելքի աճումով:

ՆԵՐՔԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ. ա) ԽՍՀՄ տնտեսության արժատական վերականգնման սկզբնավորումով՝ նոր տեխնիկական հիմունքի վրա, նպատակ ունենալով իրադարձել ամենակարճ պատմական ժամկետում առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին հասնելու և նրանցից ել առաջ անցնելու խնդիրը, բ) կապիտալիզմի արժատների տեղահանության սկզբնավորումով՝ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական սեկոնտարուկցիայի միջոցով, գ) դասակարգային պայքարի սրումով, վերք կապված և ծավալվող սոցիալիստական տոալիազացման և կապիտալիստական տարրերի ընդխմազրության աճման հետ:

Այս բյուր խնդիրների յուծումը և սոցիալիստական շինարարության ներկա չրջանում նրանց հետ շաղկապված անխուսալիի գրծվարությունների հաղթահարումը պահանջում են պրոլետարական դեկտատուրայի բոլոր որդանների և բանվոր դասակարգի բոլոր կազմակերպությունների շարքերի և աշխատանքի մեթոդների վերափոխում՝ հետադնդելով պրոլետարական և կրտապրոլետարական մասսաների ակտիվության ամենալայն մորիլիզացիան, գյուղացիության նկատմամբ պրոլետարական դեկավարության ուժեղացումը, չբավրումիջակային գյուղի միալորումն ու պատրաստումը վճռական պայքարի ընդեմ կուլակության:

Այս պայմաններում XXV կոնֆերանսը վորպես ներկուսակցական քաղաքականության գլխավոր խնդիր, ընդգծեց աջ թեքման և նրա նկատմամբ հաշտվողական վերաբերմունքի լիակատար հաղթահարումը:

վերահիշյալ խնդիրները լուծումն էլ կազմել են XXVI Համամի-
ութենական կուսկոնֆերանսի աշխատանքների բովանդակությամբ
նր, վերջին ընտելության առաջ հետևյալ հարցերը:

1. Ժողովրդական տնտեսության զարգացման հնգամյա պլանը:
2. Գյուղատնտեսության զարգացման ուղիները և միջակի
հարկային թեթեւացումը:

3. Բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարի արդյունքներն ու մոտակա
խնդիրները:

4. Համ. Կ. (բ.) Կ. անդամների և թեկնածուների դոման և
ստուգման մասին:

Ա. Ժողովրդական ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ՊԼԱՆԸ

1. Ժողովրդական ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ
ՊԼԱՆԸ, ՎՈՐՊԵՍ ԾԱՎԱԼՎԱԾ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՆԱՂԱՅ-
ՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ:

Հնգամյա պլանի հիմնական գրույթները: Հիմնական սվյա-
րի կապիտալ ներդրումների, հիմնական ֆոնդերի, արտադրանքի
և՝ առանձնապես՝ ծանր արդյունաբերության ղեկավարող ճյուղե-
րի աճման մասին: Խորհրդային արդյունաբերության տեսակարար
կշռի փոփոխությունները ԽՍՀՄ-ում և համաշխարհային տնտե-
սության մեջ: Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության նկատմամբ
պետարդյունաբերության ղեկավարող դերի ամրապնդումը:

Ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական սեկտորի աճու-
մը: Ժողովրդական ղեկավարողի աճումը և նրա սոցիալական
ստորակառույց: Բանվոր դասակարգի նյութական դրույթյան բա-
րելավումը: 7 ժամյա բանվորական օր:

Դասակարգային ուժերի աճում: Բանվոր դասակարգի աճում,
պրոլետարիատի հենարանի ամրացումը գյուղում և գյուղացիու-
թյան չքավոր-միջակային մասսաների ազտիվացումը՝ կուլակու-
թյան դեմ պայքարի գործում:

Ժողովրդական տնտեսության զարգացման վերակային ցուցու-
նիչները հնգամյա պլանում: Կուլտուրական շինարարությունը
հնգամյա պլանում:

II. ՀՆԳԱՄՅԱ ՊԼԱՆԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՅԵՐԿՈՒ ՊԱՅ-
ՄԱՆՆԵՐԸ:

1. Ամենայն աշխատավորական մասսաների՝ առաջին հեր-
թին պրոլետարիատի ազտիվության և կարմախեղությունների մո-

բիլիզացիան: Բանվոր դասակարգի միլիոնավոր մասսաների ներ-
գրավումը սոցիալիստական շինարարության և տնտեսության դե-
կտարիության գործում:

2. Անխնա դիմադրություն յուրաքանչյուր տատանման կու-
սակցության դիմադրող լենինյան զծի կիրառման ասպարիզում, ա-
ռանձնապես աջ թեքման և հաշտության տրամադրություններին
դեպի ամեն մի թեքում կուսակցության գծից:

III. ԱՋ ԹԵՔՄԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑՆԵՑԻ ՍԽԱԼՆԵՐԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՄ:

Այլերի առաջարկներն ինդուստրիացման տեմպի իջեցման, ծանր
և թեթև արդյունաբերության զարգացման փոխհարաբերության
փոփոխման մասին՝ հողատու վերջինիս, «նեղիկ տեղերին» հալա-
ստրվելու, մասնավորի նկատմամբ արվող ճնշման թուլացման մա-
սին: Այլերի կողմից պլանավորման թերությունների գերազնա-
սումը և դրա հետ միասին օրյեկտիվ գծավարությունների և դասա-
կարգային պայքարի դերի թերազնաստումը: Նեպի լիբերալ մեկ-
նարանությունը աջերի կողմից, վերջին հանգում և պրոլետարիատի
պետության կողմից չուկայական հարաբերությունների կանոնա-
վորումից հրաժարվելուն:

IV. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԻԾԸ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ՀԱՐՅՈՒՄ:

ԽՍՀՄ ինդուստրիացման լարված տեմպի անխուսափելիու-
թյունը: Առաջավոր կապիտալիստական պետություններին տեխնի-
կո-եկոնոմիկական տեսակետից հասնելու և գերազանցելու անհրա-
ժեկատվությունը: Ինդուստրիացման լարված տեմպը, վերադառնալով
անկախությունը: Կապիտալիստական աշխարհից ապահովելու և
Խորհրդային ղեկի պաշտպանողականության ամրացման նախա-
պայման: Ինդուստրիացման արագ տեմպի անհրաժեշտությունը
սոցիալիստական պետարդյունաբերության ղեկավարող դերի ամ-
րացման, գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումն
իրագործելու և պրոլետարիատի ու գյուղացիության դաշինքի ամ-
րացման ժամանակ թշնամի դասակարգային ուժերի ընդդիմադրու-
թյան հաղթահարման համար:

Բ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՅԵՎ ՄԻՋԱԿԻ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԹԵԹԵՎԱՑՈՒՄԸ

I. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՎԵՐԱ-ԿԱՆՑՆԱԿԱՆ ՅԵՎ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼԵՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ .

Այդպիսացիմ հողի հիմնական մասառային անցումը չքաղութա-կան և միջակային տնտեսությանը : Միջակի ամբողջումը փոքր կա հողագործության հիմնական ֆիզիկա՝ չնայած գյուղի զարգացող շերտավորման : Չքաղութական և միջակային տնտեսու-թյունների արտադրության միջոցներով ապահովության աճումը , նրանց ադրիկուլտուրային մակարդակի բարձրացումը , տեխնիկա-կան կուլտուրաների ցանքերի աճումը , հողաչինարարության զար-գացումը , գյուղատնտեսության ինդուստրիացման զարգացումը , գյուղատնտեսական մեքենաների և հանքային պարարտանյութե-րի մատակարարման աճումը , գյուղացիական տնտեսությանների կոոպերացման աճումը : Խորհրդային տնտեսությանների կազմա-կերպման առաջին քայլերը և կոլլեկտիվ տնտեսությանների զար-գացումը :

II. ԱՋ ՊՊՈՐՏՈՒՆԵՍՏԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒ-ԹՅԱՆ ԴԵԳՐԱԳԱՅԻՆՍԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ առաջացումը՝ իրենց հիմ-քում սխալ գիծն հիմնավորելու համար , դեպի վերը նրանք ուղղում են թեքի կուսակցությանը : Դեգրացիայի տեսության մանր-րուրժական ելակետեր :

Գյուղատնտեսության զարգացման տեմպի հետ մնալը և նրա իրական պատճառները , գյուղացիական տնտեսության մանրու-թյունը , տեխնիկական հետամնացությունը :

III. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՌԵԿՈՆՏՐՈՒԿ-ՑԻԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԱՋ ԳԻԾԸ .

Գյուղատնտեսության զարգացման յերկու ուղիները՝ սոցիա-լիստական և կապիտալիստական : Այլ ուղիներն են գյուղի զար-գացման սոցիալիստական և կապիտալիստական ուղիների հարցում առնչյաժ սխալների գաղաղարաւումը կոնֆերանսի կողմից : Գյու-ղի սոցիալիստական վերակառուցման կենտրոնական խնդրի հա-կադման սխալը մանր չքաղութական և միջակային տնտեսության բարձրացման խնդրին : Պայմաններ , վորոնք ապահովում են գյու-ղատնտեսության բարձրացման արագացումը և խոչոր հասարա-կական գյուղատնտեսական արտադրության ստեղծումը : Գյուղա-

տնտեսության սոցիալիստական սեկտորուկցիան , վրպես պրո-լետարիատի և գյուղացիության չքաղութա-միջակային մասսաների պայքարի հիմք ընդեմ կուլակության :

IV. ԱՋԵՐԻ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՍԵԱԼՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ ՏԱՐՎՈՂ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂՔԱՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ :

Զգուսմ կասեցնել և դանդաղեցնել խորհրդային տնտեսու-թյունների և կոլլեկտիվիզմի զարգացումը : Զգուսմ կուսակցու-թյան «կուլակի վրա հարձակման ուժեղացման գիծը» փոխարինել կուլակի ներսմման քաղաքականությունը : Այլերի նահանջը կու-լակների հանդեպ՝ ծածկվելով ապագակներով միջակի հետ գալին-քի մասին : Կուլակի պաշտպանությունը «արտակարգության» դեմ պայքարելու անվան տակ : «Շուկայական հարաբերությունների նորմալիզացիան» , վորը փաստորեն հանդում և հացամթերումնե-րի պետական կանոնավորման թուլացումը : Կուլակային վերին խավի անհատական հարկադրումից հրաժարվելու պահանջը :

Չքաղութական լայն մասսաների ինքնուրույն կազմակերպու-թյան գերի և նշանակության քաղաքական : Զոգման նոր ձևերի հասկանալը աջերի կողմից : Անընդհատ գիծումների տեսությու-նը : Բանվոր գաղաղարգի և գյուղացիության գալինքի հարցում լենինյան գիծքաղութման խեղաթյուրումն աջերի կողմից :

V. ԶՈՂՄԱՆ ՆՈՐ ԶԵՎԵՐԻ ԱՄՐԱՅՄԱՆ ՅԵՎ ՄԻՋԱԿԻ ՀԱՐԿԱ-ԴԵՐՄԱՆ ԹԵԹԵՎԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆՁԵՈՒՄՆԵՐ .

ա) Բերքատվության բարձրացման ուղիով , բ) միջակի հար-կային թեթևացման ուղիով , գ) . գյուղացիության արտադրական կոոպերացման ուղիով , դ) . սովխոզների ուղիով , յե) . կոլխոզնե-րի ուղիով :

ԽՈՂՄ ինդուստրիացումը , փոքր կա գյուղատնտեսության բարձրացման և սոցիալիստական վերակառուցման հիմնական գեներ-մեքենամատակարարում , մեքենայա-տրակտորային կայաններ , բիմիական պարարտանյութեր , հումառյթային կուլտուրաների կոոպերակացիա , գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման արդյունաբերության զարգացում :

Գ. ԲՅՈՒՐՈՂԱՏԻՉՄԻ ԴԵՄ ՄՂՎՈՂ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՄՈՏԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

I. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՊԱՅՔԱՐԸ ՊԵՏ-ԱՊԱՐԱՏԻ ԲՅՈՒՐՈՂԱՏԻԿ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ , վոր-պես գաղաղարգային պայքարի կարեորագույն ձևերից եկը , արդի պայմաններում : Պետական ապարատի աշխատանքի վորակի բարե-

լափումը ունեւորուելով շրջանի ժողովրդական տնտեսության հնգամյա պլանի իրականացման բոլոր խնդիրներին լուծման անհրաժեշտ պայմանն է :

II. ԲՅՈՒՐՈՂԻՐԱՏԻԶՄԻ ԴԵՄ ՊԱՅԳԱՐՈՒՄ ՄԵՐ ՀԱՁՈՂՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ և նրանց բացահայտ անբավարարությունը չինարա-
բույթյան ներկա հոսսադուռ :

ՊԼԵՏԱԿԱՐԱՄԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈՎՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԴԵՐԵՔ ՆԻՄՆԱ-
ԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՆՆԵՐԸ .

ա) մարդկանց ստուգում և դարձի փաստացի կատարում, վերու-
շաղի ատաղադրումների կատարման համար ամենաճշգրիտ պատաս-
խանատվության սահմանում: Կենտրոնի և տեղերի փոխադարձ
հսկողություն: Ժամանակավոր վերահսկիչ հանձնաժողովների քա-
տեղծում հիմնարկներում: Ընտրված անձանց հետկանչման իրա-
վունքի իրական պահպանումը ընտրողների կողմից:

բ) Պետապարտաբի պտուժ : Առաջ քաշում : Կամբջիջները , տեղ-
կումները և հիմնարկների ղեկավարների խնդիրները առաջ քաշված-
ների համար աշխատանքի բարենպաստ պայմանների պահպանու-
թյան գործում :

դ) . Կառավարչության սխառմը համապատասխանեցնել տրե-
ռեսուիթյան սխառմի և սոցիալիստական շինարարության հերթա-
կան պահանջներին հետ ուկոնստրուկտիվ շրջանի պայմաններում :
Վերառելով ֆունկցիաների առկալենտրոնացումը և պլանավորման
ու դեկավարության կենտրոնացումը՝ գիտության գերը պլանա-
ւորման գործում ուժեղացնելու և արդյունաբերական արտադրու-
թյան մեջ ստորին ողակների տնտեսական նախաձեռնության բարձ-
րացման հիման վրա : Խնայողության ուժիմ :

III. ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԼԱՅՆ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ԱՆՇԵՂ ՅԵՎ ԾԱՎԱՂԱՎՈՂ ՆԵՐՎՐԱՎՈՐՄԱՆ Կառավարելու գործի մեջ, վերպես բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարի պարտադիր պայման: Շինարարութեան մեջ մասնանկերը ներգրավելու նոր ձևեր (սոցիալիստական մրցույթ): Արհմիութնականների գերեցող գործում: Արհմիություններում լեզուներ բյուրոկրատիզմի տարրերի վճռական հաղթահարման անհրաժեշտությունը: Մասնանկերի կուրսուրական մակարդակի բարձրացումը, վերպես բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու հիմնական պայմաններից մեկը:

Պայքար բյուրոկրատիզմի դեմ և ինֆլաֆինադատություն : Աջ
սուղկոնստաների յեղույթն ինքնաքննադատության ծախարման դեմ :

Պայքար բյուրոկրատիկ խեղաթյուրումների դեմ կուսակցության աշխատանքի և կուսակցական ազդարատի մեջ:

Դ. ՀԱՄ. Կ. (Բ.) Կ. ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՅԵՎ
ԹԵԿՆԱԹՈՒՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳՍԱՆ ՅԵՎ
ԶՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Կուսակցութեան գոտւմը, փոքրեւս Կուսակցութեան մարտու-
նակութեան բարձրացման պայմանն՝ սոցիալիստական առաջխաղաց-
ման ընթացիկ խնդիրները լուծման գործում: Կուսակցութեան
գոտւմը, փոքրեւս Կոմիտաներին պատկանելու պայմանները մեկնելու

Ամբողջ կուսակցութեան սոցիալական կազմի բարելաւում՝
վերջին տարիների ընթացքում: Կուսակցութեան մէջ անհարապատ
տարբերի սլոտկումը Նեպի տարիների ընթացքում:

II. Կուսակցութեան ներկա ընդհանուր գուման խնդիրները. Կուսակցութեան սպառովելը ստեղծարարն անհարգատ, վերստեք. վաժ և բյուրոկրատացած տարրերից: Արտադրական բժկնները գտումը: Կուսակցութեան կապը ուժեղացումը պրոլետարական մասսաների հետ: Զտումը և բանվորների ներգրավումը կուսակցութեան մեջ: Գյուղացիական բժկնների գտումը: Վուշ արտադրական բժկնների գտումը:

ԱՌ. Զատուժը և Կոմունիստական կուսակցութեան զատակարարային խնդիրները: Կուսակցական կազմակերպութեաններին աշխատանքներին ամբողջման խնդիրները զոման ընթացքում: Զոման ձեւերն ու մեթոդները: Բանվորներին ներկայութեամբ զոման անցկացման զըծում: Մաստաներին կազմակերպութեամբ կուսակցութեան հերթական խնդիրներին շուրջը: Բայց իրական կուսակցականութեան զըրոյզանդանդան և բանվորներին ներկայութեամբ կուսակցութեան մեծ:

ՅԵ.ՊԱՅԲԱՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ
ԳԾԻ ՀԱՍԱՐ

Պայլարը յերկու ֆրոնտներում, Վորպես կուսակցություն յինչյան զօրքադրածման պայման : Պայլար աջ քեֆման և նրա նկատմամբ հաշտվողական վերաբերմունքի դեմ, Վորպես ներքին-
յիս ներկուսակցական քաղաքականություն զլիալիք խնդիր :

1. Համ. Կ. (Բ) Կ. չարքերում աջ թեքման աճման և ձևափոխման կապը համաչափահայելի պրոլետարական հեղափոխության զարգացման աշխարհային եռապլանային առանձնահատկությունների հետ։ Աջերի և հաշտվողականների կողմից կապիտալիզմի որեցոր սրվող ձգնաժամի և բանվորական մասսաների ձախացման քողարկումը և այս պայմաններում սոց.—դեմոկրատիայի և մանափանդ նրա «ձախ» թեկի՝ փոքրիս գլխավոր թշնամու դեմ պայքարի ուժեղացման խնդիրների քողարկումը։ Համ. Կ. (Բ) Կ. մեջ յեղած աջ թեքման

ներկայացուցիչներին ամբաստանություններն այն մասին, ժուր կոմիտեներում տարվում է քայքայման և պատակաման քաղաքականություն, ժուրներ փաստորեն աջակցում են աջերին կոմիտեներում: Համ. Կ. (բ) Կ. մեջ աջերի կատարած փորձերը՝ խախտնելու պայքարն աջերի և հաշտության կանոնների դեմ կոմիտեներում: Համ. Կ. (բ) Կ. աջերի կողմից կոմիտեներին բաղձնիկյան դիտարկությունների քայքայումը:

II. ԱՋ ՈՒԿԼՈՆԻՍՏՆԵՐԻ ԶԳՏՈՒՄԸ ԲՈՂԱՐԿԵԼ ԻՐԵՆՅ ՀԱՏՈՒԿ ԳՇԻ ԱՌԱՎՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ժուր տարրեր և կուսակցության գլխավոր գծից, և հարցը հանդիսանալով միայն տարրեր կարծիքների առկայությունը, ժուրկես ուղարկանելով՝ բնորոշ առանձնահատկությունն արտահայտություն: Աջ թեքման դիմը՝ սեկունտարկայով չըջանի զգալությունների, առաջ նահանջելու, պրոլետարիատի գեղավոր գիրքերը հանձնելու գիծն է: Կուսակցության ամբաստանական մեղադրանքն աջ ուկրոնիստների կողմից նրանում, ժուր իրր թե նա անցկացնելով զուգացիությունն սպառնալիցական շահագործման քաղաքականություն՝ հրաժարվում է ՆԵՊ-ի քաղաքականությունից:

Աջերի փորձերը կուսակցության լենինյան գիծը ներկայացնել ժուրկես արդյունք: Բնթացիկ տնտեսական զգալությունների դեմադրիկ սպառնալիցումը կուսակցության գծի գեմ:

III. Աջ թեքման քաղաքական գծի հիմքը՝ անցյալական չըջանի պատկարգալի պայքարի բնույթի մասին նրա ունեցած տեսական սխալ տեսակետներն են: Ասցիալիզմի մեջ կուսակի «խաղաղ ներառման» տեսությունը: Աջերի պնդումն այն մասին, ժուր սոցիալիստական շինարարությունը զարգացումով պատկարգալի պայքարը գնալով մարում է: Ասցիալիստական առաջխաղացման ուժեղացման ներկա չըջանում պատկարգալի պայքարի սրման տնտեսական շահագործման աջերի կողմից:

IV. ԱՋ ՈՊՈԶԻՑԻԱՅԻ ՖՐԱՆԿՖՈՆ ԶԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐՐԵՐԸ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇԱՐԿԵՐՈՒՄ:

Կուսակցության գծի քննադատության ձևավորումը ժուրկես կուսակցության գլխավոր գծին հակադիր հայացքների սխալում: Ամբաստանական մեղադրանքներ կուսակցության հասցեյին՝ իրենց հեռացումը կուսակցության գծից քաղաքական համար:

Ներկուսակցական դիտարկությունների և բաղձնիկի կողմակերպչական սկզբունքների հասկացություն խնդրում աջ ուկրոնիստներին թեքվելը գեղի արդյունաբերական գիրքերը: Ազմուկ կուսակցության մեջ յեղած բյուրոկրատիզմի մասին՝ նպատակ ունենալով թուլացնել բաղձնիկյան լեռնաթե գիտարկություն: «Քննադատությունն ազատություն» պահանջն աջերի կողմից իրենց հակադիր լենինյան գիծը պաշտպանելու համար:

Ֆրակցիան աշխատանքի փորձերը՝ անսկզբունք Ֆրակցիան բլոկների տեղում, Ֆրակցիան աշխատանքի փորձեր Մոսկովայի կողմակերպություն մեջ, հրաժարականների քաղաքականություն:

V. Աջ թեքումը ժուրկես մանր բուրժուական տարրերի ձևման արտացոլում: Աջ թեքումը և «լեքսորդ ույթ»:

VI. Անխառն պայքարում ընդեմ աջ թեքման և հաշտության կուսակցության համախմբման խնդիրը լենինյան կենտկոմի չուրը: Հանուն բաղձնիկյան գծի և կուսակցության միասնականությունը:

ՆՅՈՒԹԵՐ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. Խ. Ս. Հ. Մ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ
ՀՆԳՍԱՄՅԱ ՊԼԱՆԸ

I

1. XV] Կոնֆերանսի կողմից հավանություն տալով ժողովրդական տնտեսության զարգացման հնգամյա պլանն ապահովում է .

ա) արտադրության միջոցների արտադրության, փորձային լերկրի ինդուստրացման հիմքի, մաքսիմալ զարգացումը .

բ) քաղաքում և գյուղում սոցիալիստական սեկտորի վճռական ուժեղացումը՝ ի հաշիվ կապիտալիստական տարրերի ժողովրդական տնտեսության մեջ, գյուղացիության միլիոնավոր մասսաների ներգրավումը սոցիալիստական շինարարության մեջ՝ կոոպերատիվ հասարակայնության և կոլեկտիվ աշխատանքի բազայի հիման վրա և ամենալայն աջակցություն չքավոր-միջակային տնտեսական տնտեսություններին նրանց պայքարում բնդեմ կուլակային շահագործման :

գ) գյուղատնտեսության չափազանց հետամնացության վերացումը արդյունաբերությանից և հիմնականում հացահատիկային պրոդուկտի բաժնում :

դ) բանվոր դասակարգի և գյուղի աշխատավոր մասսաների նյութական և կուլտուրական մակարդակի զգալի բարձրացումը :

ե) բանվոր դասակարգի ղեկավարող զերի ամրացումը՝ գյուղացիության հիմնական մասսաների հետ զոգման նոր ձևերի զարգացման բազայի հիման վրա .

զ) պրոլետարական դեկտատուրայի տնտեսական և քաղաքական դիրքերի ամրացումը նրա պայքարում դասակարգային թշնամիների դեմ՝ ինչպես յերկրի ներսում, այնպես էլ նրանից դուրս .

է) ազգային հանրապետությունների և հետամնաց շրջանների ու մարզերի տնտեսական և կուլտուրական վերելքը .

բ) յերկրի պաշտպանողականության զգալի ամրացումը .

թ) խոշոր հատաճյուղեմ քաղ կուսակցության լուրջագի իրադրման գործում՝ «տեխնիկական-եկոնոմիկական տեսակետից հասնել և գերազանցել ատաջավոր կապիտալիստական յերկրները» (XVI] Կոնֆերանսի բանաձևի մասին) :

2. Ժողովրդական տնտեսության ընդհանուր առման ինդրում հնգամյա պլանը նախատեսում է հետևյալ նվաճումները .

ա) գլխավոր ներդրումների առումը նախարկ հնգամյակի հետ համեմատած (միլիարդ ռուբլիներով)

Գլխավոր ներդրումներ 1923 24-1927/28 1928 29-1932/33 Աճ. % -ը

Ընդհանուր գումար	26,5	64,6	143,7
Արդյունաբերություն	4,4	16,4	272,7
Գյուղատնտեսություն	15,0	23,2	54,2
Տրանսպորտ	2,7	10,0	270,4
Երկարաֆիկացիա	0,9	3,1	244,4

բ) Յերկրի հիմնական ֆոնդերի աճումը (միլիարդ ռուբլիներով)

Հիմնական ֆոնդեր 1927 28 թ. 1932 33 թ. Աճման % -ը

Ընդհանուր գումար	70	128	82,8
Արդյունաբերություն	9,2	23,1	151,0
Գյուղատնտեսություն	98,7	38,9	35,5
Յերկաթուղ. տրանսպորտ	10	17	70
Երկարաֆիկացիա	1	5	400

գ) Արտադրանքի աճում

Ամբողջ արդյունաբերության մեջ	18,3	43,2	136,0
Ամբողջ գյուղատնտեսության մեջ	16,6	25,8	49,4
Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ	24,4	49,7	103,7

դ) առանձնապես բարձր աճում են տալիս արդյունաբերության ճյուղերը, փորնց զարգացումը ապահովում է յերկրի ինդուստրացման ինդիկները, Միության պաշտպանողականության և կապիտալիստական յերկրներից կախման մեջ չդանվելու ամրացումը : Գլխավոր ներդրումները արդյունաբերության մեջ ուղղված են առավելագույն արտադրության միջոցների արտադրության արդյունաբերության վրա (արդյունաբերության մեջ արված ներդրումների 78 %-ը) . մինչ պլանավորվող արդյունաբերության ընդհանուր արտադրանքն աճում է 2,8 անգամ, արտադրության միջոցների արտադրության ընդհանուր արտադրանքն ալիկանում է 3,3 անգամ .

յե) Խորհրդային Միության տնտեսության զարգացման նախաժողոված տեմպների զգալի բարձրացումը բոլոր կապիտալիստական յերկրների հետ համեմատած հնգամյակի վերջին տևար և և յական կերպով փոփոխի ԽՍՀՄ տնտեսարար կշիռը համաշխարհային արտադրության մեջ . թուջով ԽՍՀՄ վեցերորդ տեղից կոնկափոխվի յերրորդ տեղը : (Գերմանիայից և Միացյալ Նահանգներից հետո) , քարածուխով հինգերորդ տեղից , չորրորդ (Միացյալ Նահանգներից , Անգլիայից և Գերմանիայից հետո) :

3. Ժողովրդական տնտեսության ընդհանուր աճումը նախատեսվում է հնգամյա պլանում քաղաքում և գյուղում սոցիալիստական սեկտորի վճռական առման ուղղությամբ՝ ի հաշիվ ժողովրդական տնտեսության կապիտալիստական տարրերի :

ա) Հիմնական Փոնդերի ստրուկտուրան փոփոխվում է (տո- կաներով տարվա վերջին հանրագումարների նկատմամբ) .

Սեկտորներ	1927/28 թ.	1932/33 թ.
Պետական	51.0	63.6
Կոոպերատիվ	1.7	5.3
Մասնավոր	47.3	31.1

բ) Սրան համեմատ փոխվում է տեսակարար կշիռը սոցիա- լիստական սեկտորի ընդհանուր արտադրանքի մեջ .

Արդյունաբերության մեջ	80 %	92 %
Պյուղատնտեսության մեջ	2 %	15 %
Հատվածային շրջանառու- թյան մեջ	75 %	91 %

Առանձնակի աճում է տալիս գյուղատնտեսության համա- յնացրած սեկտորի (սովխոզներում և կոլխոզներում) շինարարա- կան ծրագիրը : Պյուղատնտեսության համայնացրած սեկտորի ցանքատաքաչների տարածությունը 1933 թվին հասնում է 26 միլ- Նեկտ . կազմելով ընդհանուր ցանքատաքաչների 17.5% և 1933 թ. ապահովում է ընդհանուր արտադրանքի 15.5% և հացահատիկա- յին կուլտուրաների աղբյուրային արտադրանքի 43%-ը (կախողը 1932 թ. բերքատվության հետ համեմատած , յերբ համայնացրած սեկտորը կազմում է ամբողջ ցանքատաքաչների 13%) : Պյու- ղատնտեսության անհատական սեկտորը դադարեցնում է իր քա- նակային աճումը՝ չնորհիվ համայնացված սեկտորի մեջ աղ- ղարնակության մինչև 20 միլ. հողու ներդրվածան նախածրագրու- մը , ընդամենը պետական սովխոզները (հները և նորերը) 1932 թ. բերքատվությունից կտան վոչ պակաս , քան 34 միլ. ցենտ . աղբյուրային հացահատիկ , իսկ կոլխոզները վոչ պակաս , քան 50 միլ. ցենտներ , ինչ կազմում է 84 միլ. ցենտ . , այսինքն՝ ավելի քան 500 միլ. փութ աղբյուրային հացահատիկ :

Արդյունաբերության ղեկավարող դերի ուժեղացումն արտա- հայտվում է նրանում , վոր 1927-28 թ. նրա տեսակարար կշիռը արտադրանքի հետ միասին հիմնական Փոնդերում կազմում է 49.2% , իսկ 1932-33 թ. նա կազմի 50.3% : Բնորոշ է , վոր գյու- ղատնտեսական մեքենաների արտադրությունը 153 միլ. ուսրուց 1927-28 թվին աճում է մինչև 610 միլ. ուսրի 1932-33 թվին (այդ թվում արակտորների քանակը 3000-ից 1927-28 թվին հասնում է մինչև 50-60 հազար հատ 1932-33 թ. , այսինքն՝ հնգամ- յակի բնթացքում կարտադրվի վոչ պակաս , քան 100 հազար հատ) , արհեստական պարատանյութերը (սուպերֆոսֆատ) 150 հազար տոնից 1927-28 թվին հասնելու յեն 3-400 հազ . տոնի 1932-33 թ.

գ) Կոոպերացման աճման կարեորագույն տվյալները պարզ- գում են հետևյալ համեմատությունից .

1927/28 թ. 1932/33 թ.

1) Կոլխոզների ընդհանուր արտա- դրանքի բաժինը	1 %	11.4 %
2) Մանր կոոպերացած արդյունա- բերության արտադրանքի բաժինը մանր արդյունաբերության ամբողջ արտադրանքի մեջ	19.4 %	53.8 %
3) Հատվածային աղբյուրա- շրջանառության կոոպերացումը	60.2 %	78.9 %
4) Պյուղատնտեսական կոոպե- րացիայի տնտեսությունների քանակը	9.5 միլ (բոլոր տնտեսութ. 37.5 %)	23.58 միլ. (բոլոր տնտե- սութ. 85 %)
5) Աղտոց կոոպերացիայի կոոպից կոոպերացված աղտերնակություն	8.7 միլ փայտեր	16.5 միլ փայտեր
6) Նույնը գյուղում	13.9 միլ փայտեր	31.8 միլ փայտեր

Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ սոցիալիստական տարրերի այս զգալի ուժեղացումը թե արտադրության և թե արանադրանքի մեջ , յերբ զարգանում են մեքենայա-տրակտորա- յին կաանները և յայն կերպով կերտվում է կոնտրակտացիան , վորը հնգամյակի վերջին պիտի ընդգրկի հացահատիկային կուլտու- րաների 85%-ը , նշանակում է բանվոր դասակարգի ղեկավարող դերի ամրացում և ստեղծում է քաղաքի և գյուղի զոգման նոր ձև , վորը տանում է ղեկի գյուղատնտեսության մասսայական կառու- ցում , բարձրագույն տեխնիկայի և կոլլեկտիվացման հիման վրա : (XVI կոնֆերանսի բանաձևից) :

4. ա) Ժողովրդական յեկամուսն աճում է անվտանգ գներով 1927-28 թ. 24.4 միլիարդ ուսրուց մինչև 49.7 միլ. ու . , այսինքն՝ 103%-ով :

բ) Ժողովրդատնտեսության սոցիալական ստրուկտուրան նախ և առաջ բնորոշում է արդյունաբերական բանվորների սեռ աչխա- տավարձի բարձրացումը 71%-ով հնգամյակի վերջին : Ամբողջ գյուղատնտեսական աղբյուրակության յեկամուսնը հնգամյակի վերջին աճում է 67%-ով :

գ) Ազատ բյուջեյի անումը (նկատ) բնորոշվում է նրանով , վոր բյուջեյի ընդհանուր գումարը գալիք հնգամյակում կկազմի 51 միլիարդ ուսրի՝ փոխանակ անցած հնգամյակի 19 միլիարդի (աճումը 166.7%-ով) Բյուջեյի այս աճումը յերկրի պաշտպանո- ղատնակության ամրացման հետ միասին հնարավորություն է տալիս գալիք հնգամյակի բնթացքում ժողովրդատնտեսության ֆինանսավորումը ղրեթե չորս անգամ ավելացնել (393%) անցած հնգամյակի համեմատությամբ , և սոցիալ-կուլտուրական ծախ- սերի աճումը ղրեթե յերեք անգամ (276%) :

դ) Հնգամյա պլանը նախատեսում է ինչպես ապրանքային ուղղակի և վալյուտային ռեզերվների աճումը:

5. Ժողովրդատնտեսության աճման հնգամյակի կողմից նախատեսված տեմպի իրագործումը պահանջում է բարձրացնել Ժողովրդատնտեսության աշխատանքի վալիկային ցուցանիշները: Կոնֆերանսի կարևորագույն զերբեկտիվները այս ապագրիզում հետևյալն են.

«Արդյունաբերության արտադրանքի ինքնարժեքի ցածրացում հնգամյակի ընթացքում 35%-ով. շինարարության ինքնարժեքի իջեցում 50% . արդյունաբերական աշխատանքի արտադրողականության բարձրացում 110%-ով. բերքատվության բարձրացում 35%-ով. կոլտնտային և սովխտոյային շինարարության ծրագրի անպայման իրագործում. վճռական պայքար պրոդուկտների և գործարքության գեմ արտադրության մեջ. աշխատանքային զիսցիպլինայի բարձրացում. արտադրության սոցիալիստական օաջիտման ցուցում, արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ապահովում գեկավարների անհրաժեշտ կազմակերպում և բանվոր դասակարգից նոր կարմիր մասնագետների պատրաստում, վերջագույն պլանային-գեկավարող սկզբունքի ուժեղացում Ժողովրդատնտեսության սխեմայում» (Բանաձև հնգամյա պլանի մասին):

II

Հնգամյա պլանի իրագործման համար անհրաժեշտ են յերկու պայման.

1. Աշխատավորական մասսաների և առաջին հերթին պրոլետարիատի ակտիվության և կազմակերպվածության մեծացումը, բանվորների միլիոնավոր մասսաների ներդրումը սոցիալիստական շինարարության և տնտեսության գեկավարման գործում, սոցիալիստական մրցման ծավալումը և ընդեմ պետության և պրոլետարիատի խեղաթյուրումների ինքնաքննադատության հետագա զարգացումը.

2. Անխա պայքար ամեն մի թեքման գեմ կոստեկություն գլխավոր գծի կերտման ժամանակ և տանձնադես աջ թեքման գեմ, փորն լենինյան զիրքերի բացահայտ ապրտունիստական զիջման արտահայտությունն և դասակարգային թշնամու ճնշման ներքո:

III

Այս ուղղությունների սխաների որինակներ տնտեսական շինարարության հարցերում կարող են ծառայել մի շարք նրանց յերույթները.

1. ԾԱՆՐ ՅԵՎ ԹԵԹԵՎ ԱՐԴՅԱՆՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԻ ՄԱՍԻՆ.

Մասկվայի կոմիտեի հոկտեմբերյան պլենումում ընկ. Պենկովը հետևյալն էր ասում Մ. Կ. Հին գեկավարության մի մասին

տատանումների մասին ինդուստրիացման լարված տեմպի հարցում.

«Ինդուստրիացման տեմպի մասին յես հետևյալ սխալ կարծիքն ունեյի (ինչպես յերեում է մյուս ընկերներն էլ ունեյին այդ սխալը). յես այն կարծիքի էյի, վոր մենք շատ եմք առաջ ընկնում ինդուստրիայի զարգացման ապարիզում և վոր պետք է ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել քեքի ալոյունաբերության վրա»:

2. ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ՏԵՄՊԻ ՀԱՐՅԻ ՄԱՍԻՆ.

Ընկ. Ֆրումկինի Կենտկոմին գրած նամակում ինդուստրացման տեմպը համարվում է կործանիչ.

«Յես կինգրեյի հաշվի տունել, վոր այն հիմնական մաքերը, վորնը չափազանց սխտեմատիկ կերպով չարագրված են այս նամակ, հատուկ են վոշ միայն ինձ: Նրանց մասին խոսում են հարյուրավոր և հազարավոր ընկերներ, վորոնք ուղղեցիայի մեջ չեն յեղել, սակայն վորոնք մինչև որս չեն վերադարձել աշերի բանակին, վորոնք լիովին կոմունիկի են կոսակցության գծին, բայց այդ գծի իրականացման համար վերցրած տեմպը համարում են կործանիչ»:

(Ընկ. Ֆրումկինի նամակից, 15 VI 1928 թ., էջ 8).

3. Այստեղից էյին բլխում «նեղյիկ տեղերին» հավասարվելու առաջարկները՝ գծվարությունները հաղթահարելու ակտիվ գծի փոխարեն: Յերենով «նեղյիկ տեղերին» հավասարվելուց ընկ. Ֆրումկինը գուշակում է հնգամյա պլանի լավատես վարիանտի առաջարկումը.

«Անխտեմ և, վոր քննվող հնգամյա պլանը մի յերկու տարուց հետո պետք կլինի ճշտել յերենով անցած տարիների փորձից: Այն ավելի հեշտ կլինի ճշտել լավատես վարիանտի ուղղությունում, յեթե վոշ ամբողջովին, ապա նրա բաղադրիչ մասերում: Լավատես վարիանտ ուղղեցույց առող չի կարող լինել յերակետային վարիանտի սրբազրման ժամանակ, վորն իրագործելի յե ավելի բարենպաստ պայմաններում: Շատ ավելի վատ է հակառակ ուղղությունում ընթանալ լավատեսից գեպի յերակետայինը»:

... Այնեքե և, վոր Պետպլանը պետք է հաշվի տներ վոշ միայն պահանջները, այլ և հնարավորությունները՝ հավասարվելով «նեղյիկ տեղերին» հաղթահարմանը, յեյնել յերկրի սեալ սեռություններից ուժերի մեծ լարման գեպում: Վերթարությունը՝ կապակցված անհրաժեշտ գուշություն հետ Պետպլանի յերակետային վարիանտին հատուկ ուժ և համոզեղությունն և տալիս»:

(«Ֆինանսիստ» №11—12, 17 մարտի Ֆրումկինի հոդվածը).

4. «Նեղլիկ տեղերի» տեսությունն աջերին հանդեպնում է հիմնական տնտեսական դիրքերի հանձնմանը.

«Կյանքը ցույց է տալիս, վոր քեթի ինդուստրիան ալիքի մեծ զարգացում է պահանջում, իսկ այդ պատճառով՝ նաև ըստ հնարավորին կապիտալ ներդրումների ալիքի մեծ բաժին:

Իմպորտը նույնպես պետք է ոգնության զա այդ ապրանքների ապրանքային սովի թեթևացման գործում և գյուղատնտեսության ապրանքային առաքման ալիքի մեծ ստիժուլ ունենալուն:

Յերկրի ներսում պետք է ամեն կերպ ուժեղացվեն ինդուստրացման մեջ մասնավոր միջոցների ներգրավումը...

Յերկրի տնտեսական կյանքում ընդհանուր նորմալ հոսանքը, վորը կարող է ապահովվել այդ արտադրանքի և առաջին հերթին՝ լայն գործածության առարկաների մեծ աճումով, թույլ կտա մեզ բարձրացնել եքսպորտն ու խմպորտը, ալիքի փոքր զգվարություններով վարկ ստանալ արտասահմանից, ուժեղացնել կուտակումները յերկրում և զբաղվել իսկ՝ հատկացումները ինդուստրիացման գործի համար: Այս բոլորը կապահովի ժողովրդական տնտեսության ունեցածությունը իսկի պլանաչափ ծավալումը, այդ պատճառով և ալիքի ճիշտն ու հուսալիսն»:

(«Ինդուստրիացման ուղիները» № 4, ԽՍՀՄ Գ.Փ.Տ.Ս-ի որդան, 1928 թ. Խ. Ս. Գուրեվիչի հոդվածը, էջ 46—47):

5. Ֆրումկինը քարոզում է զգուշ վերադարձ ՄԿԿ համաժողովներից զեպի XIV-ը՝ գրանով իսկ առաջարկելով ինդուստրիացման տեմպի զանդաղեցում:

«Հաշվի առնելով բոլոր պարենավորման և հումուլթային զգվարությունները, ապրանքների պակասը, չինանյութերի պակասությունը, վալյուտային սեղերմիների սպասումը, եքսպորտ-իմպորտային պլանի լարվածությունը, մենք պետք է 1928—29 թվի տնտեսական պլանը կազմելիս սույն զգուշությունը հանդես բերեմք, վարով ղեկավարվում եք Ֆադբյուրոն XIV համագումարից հետո»:

(Ընկ. Ֆրումկինի նամակից Կենտկոմին, 5 հոկտ. 1928 թ.):

6. ՄԱՍՆԱՎՈՐԻՆ ԴՈՒՐՍ ՎԱՆԵԼՈՒ ՀԱՐՑԻ մասին կուտակցության զծին վերադարձում ընկ. Պեն Կովը հայտարարեց.

«Դասակարգային պայքարի հարցում ինձ թվում էր, վոր մենք չափից դուրս եմք դուրս վաճում մասնավորին ինչպես քաղաքում այնպես էլ գյուղում՝ առանց նրան փոխարինելու մեր տնտեսության սոցիալիստական սեկտորով»:

Ընկ. Գոլդենբերգը նույնպես գտնում է, վոր մենք «չափազանց արագ ենք դուրս վաճում մասնավորին»:

«Վորպես հետևանք մասնավորի չափազանց արագ դուրս վաճման, առևտրական ձեռնարկությունները քաղաքում և գյուղում կրճատվեցին 20%-ով: Պետական առևտրական ցանցի ծավալումն այնքան հեռ է մնում մասնավորի դուրս վաճումից, ամբողջ ցանցը խիստ կրճատվեց և միանգամայն բնական է, վոր դա չի կարող չարել զբաղվելը»:

(Ընկ. Գոլդենբերգի ղեկուցումից ժող. Կոմիտեների Խորհրդի նիստում —8 սեպտ. 1928 թ., որդարություն, էջ 31):

Նույնն էր հայտարարում ընկ. Ֆրումկինը Կենտկոմի ուղղած իր նամակում:

«Յես ինձ պարզ հաշիվ եմ տալիս նրանում, վոր այս միջոցների կիրառումը կպահանջի մեր նկշման քուլացում մասնավորի վրա, մանր արդյունաբերության վրա գյուղում»:

(Ընկ. Ֆրումկինի նամակը, 15 հունիսի 1928 թ.):

7. ՊԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ.

Աջ ուղիսնստները և նրանց մոտ կանգնածները միանգամայն թերագնահատելով մեր չինարարության որյեկտիվ զգվարությունները, սովոր զստակարգային պայքարի նշանակութունը և այլն փորձ են անում բոլոր տնտեսական զգվարությունները բացառել պլանավորման թերություններով և ղեկավարության սխալներով:

Այսպես ընկ. Բուխարինն իր «Записки экономиста» յում գրում է.

«Անցողական չրջանի տնտեսության համեմատական պլանայնության կամ համեմատական անպլանայնության հիմքում գտնվում է մանր տնտեսությունների, չուկայական կապի ձեերի այսինքն՝ տարրերայնության զգալի տարրերի դոյությունը: Այդ պատճառով ինքը պլանն էլ ունի հատուկ բնույթ, դա յերբեք զարգացած սոցիալիստական հասարակության քիչ թե շատ «վերջավորված» պլան չէ: Այդ պլանում կան տարրերային համաարարության նախատեսման շատ տարրեր (որինակ, բերքատվության, հացահատիկի ապրանքային մասսայի, ընդհանրապես գյուղացիական արտադրության արդուկտների ապրանքային մասսայի, հետևապես և զների հաշվառում և այլն և այլն), վորը յերման կետ է դառնում այս կամ այն ղերբերկալիվ համար: Հենց այդ պատճառով է, վոր մեզ մոտ անհնար է «իդեալական» պլանը: Հենց այդ պատճառով էլ այստեղ

վորոչ չափով սխալներ կարող են լինել: Սակայն այն սխալը, վորն իր բացատրությունը ունի, թեկուզ և անխուսափելի սխալը չի դադարում սխալ լինելուց: Դա նախ և առաջ: Յերկրորդ՝ հիմնական պրոպոզիցիաների ամենակուպիտա խախտումը (ինչպես մեզանում դա պատահեց հացահատիկային տնտեսություն հետ) և համապատասխան սխալ հաշիվները յերբեք էլ անխուսափելի չեն: Յերրորդ՝ յեթե ամեն մի լավ պլան ամենակարող չէ, ապա վատ «պլանը» և անտեսական վատ մանյովները ընդհանրապես կարող են կործանել նաև լավ գործը»:

(Բուխարին «Зан. эконо.», էջ 16—17).

Նույն վագով և խոսում նաև ընկ. Աստրովը.

«Այն ընդհանուր ֆոնը, վորի վրա ծավալվեց ընթացիկ տարվա հացամթերման ճգնաժամը, ուկրաինացիները չըջանի իրադրությունն և, յերբ հետամնաց յերկրում սեյտախուսական ինդուստրիա զարգացնելով մենք անխուսափելիորեն պետք է ընդհարվենք վորոչ որ յեկտիվ գործվարությունների հետ (միջոցներ վորոնք յայն և այլն) և նրանց հաղթահարենք: Սակայն այդ որ յեկտիվ գովարությունները տեսնելով, վերին աստիճանի կարևոր է հաշվի առնել և այն ատանձնահատուկ սպեցիֆիկ պայմանները, վորոնք հենց այս տարի սրվածություն ստեղծեցին, այն է՝ «հացահատիկային» գովադությունները: Այդ սրվածությունը հետևանք էր մի շարք տնտեսական սխալ հաշիվների, սխալների, վորոնք մենք թույլ տվինք անցյալ տարի տնտեսական պլանները կազմելիս: Մենք պետք յեղած չափով այդ պայմանների և տեխնիկ. գյուղատնտ. կուլտուրաների գները չհամաձայնեցրինք հացի գների հետ, մենք բավարար չափով չհարկադրեցինք դրույի կուլտիվային բարձր չերտերը, մեր պետական տնտեսության գանազան բազալիաների միջև միջոցները բաշխելու սխալներ թույլ տվինք և այլն: Իր պլանային սխալները կուսակցությունը չի թաղցնում աշխատավորական մասաներից, այդ սխալները հիշված են Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի ապրիլյան պլենումի բանաձևում»:

(«Պրավդա», № 151, 1 հուլիսի 1928 թ.).

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԴԻՄՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ:
ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ԼԱՐՎԱԾ ՏԵՄՊԻ ԱՆՀՐԱՅԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Ընդհանրապես ինդուստրիայի և մասնավորապես արտադրության միջոցների արտադրության զարգացման արագ տեմպը յերկրի ինդուստրիացման հիմնական սկզբունքն ու բանալին է, մեր ամբողջ ժողովրդատնտեսությունը սոցիալիստական զարգացման բազայի վրա

վերակազմակերպման հիմնական սկզբունքն ու բանալին է: Սակայն ի՞նչ է նշանակում ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպ: Դա նշանակում է ավելի շատ կապիտալ ներդրումներ արդյունաբերություն մեջ: Իսկ դա հանգում է մեր բոլոր պլանների՝ և՛ բյուջետային, և՛ արտաբյուջետային՝ լարվածության: Յեւ իրոք, մեր վերահսկելի թվերի բնորոշ գիծը վերջին յերեք տարիների, ուկրաինացիների չըջանի ընթացքում այն է, վոր նրանք կազմվում և իրագործվում են լարվածության նշանի տակ: Յեթե վերցնենք մեր վերահսկելի թվերը, նայենք մեր բյուջետային նախատեսումները, գրույց ունենանք մեր կուսրնկերների հետ՝ ինչպես նրանց հետ, վորոնք աշխատում են կուսակազմակերպությունների ղեկով, այնպես և նրանց հետ, վորոնք ղեկավարում են մեր խորհրդային, տնտեսական և կուպերատիվ շինարարությունը, — ամենուրեք և ամեն բանում մի բնորոշ գիծ կտեսնենք՝ մեր պլանների լարվածությունը: Հարց է ծագում, անհրաժեշտ է արդյոք մեզ ընդհանրապես աշխատանքի այդ լարվածությունը: Չի կարելի՞ արդյոք գործել առանց այդ լարվածության: Մի՞թե չի կարելի աշխատանք տանել ավելի դանդաղ տեմպով, ավելի «հանգիստ» պայմաններում: Չի՞ բացատրվում արդյոք ինդուստրիայի զարգացման մեր վերջրած արագ տեմպը Բաղբյուրոյի և Ժողկոմխորհի հի անդամների անհանգիստ բնավորությամբ: Իհարկէ, վոր: Բաղբյուրոյում և Ժողկոմխորհում նստած են աշալուրջ և հանդիստ մարդիկ: Ստեղծվում արտաբաղ կերպով՝ կարվելով ներքին և արտաքին իրադրությունից՝ մենք կարող էինք իհարկէ գործն ավելի դանդաղ տեմպով վարել: Սակայն բանը նրանումն է, վոր նախ՝ չի կարելի կարվել արտաքին և ներքին իրադրությունից և յերկրորդ՝ յեթե յեկտիվ լինենք մեզ չըջադատող իրադրությունից, ապա չի կարելի չընդունել, վոր հենց նա՝ այդ իրադրությունը թեկադրում է մեզ մեր ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպը»:

(Ընկ. Ստալինի ճառը Համ. Կ. (բ) Կ. նոյեմբերյան պլենումում, էջ 6—7).

ԱՅՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ՎՈՐՈՆՔ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ ԵՆ
ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ԱՐԱԳ ՏԵՄՊԸ

«...Մեր չուրջն են գտնվում մի ամբողջ շարք կապիտալիստական յերկրներ, վորոնք շատ ավելի զարգացած և կատարելագործված արդիական արդյունաբերական տեխնիկա ունեն, քան մեր յերկիրը: Նայեցեք կապիտալիստական յերկրներին և դուք կտեսնեք, վոր այնպեղ տեխնիկան վոր միայն գնում է, այլ ուղղակի վազում է՝

գերազանցելով արդյունաբերական տեխնիկայի հին ձևերը: Յեւ վաճառքի և գալիս, վոր մի կողմից մեր յերկրում մենք ունենք ամբողջ աշխարհում ամենատաճաժոր մի իշխանութիւն, խորհրդային իշխանութիւն, մյուս կողմից մենք ունենք չափազանց հետամնաց արդյունաբերական տեխնիկա, վորը սոցիալիզմի և խորհրդային իշխանութիւնն բազան և կազմում: Կարծում եք արդյոք դուք, վոր կարելի չէ սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակին հասնել այս հակասութիւնն դոյաթիւնն պայմաններում: Ի՞նչ և հարկավոր այդ հակասութիւնը լիկվիդացիայի յենթարկելու համար: Դրա համար անհրաժեշտ և հասնել նրան, վորպեսզի հասնել և գերազանցել կապիտալիստական զարգացած յերկրներին առաջավոր տեխնիկան: Մենք հասնել և գերազանցել նոր կարգերի՝ խորհրդային կարգերի սահմանման իմաստով: Դա լայն և: Սակայն դա գեո քիչ և: Սոցիալիզմի վերջնական հաղթանակին հասնելու համար, անհրաժեշտ և այդ յերկրներին հասնել և գերազանցել նույնպէս տեխնիկա-եկոնոմիական տեսակետից: Կամ մենք կհասնենք դրան, կամ մեզ կկեղզեն: Դա ճիշտ և վոչ միայն սոցիալիզմի կառուցման տեսակետից: Դա ճիշտ և նույնպէս մեր յերկրի անկախութիւնը պաշտպանելու տեսակետից՝ կապիտալիստական շրջապատման պայմաններում: Անհնար և մեր յերկրի անկախութիւնը պահպանել՝ առանց պաշտպանութիւնն համար բաժարար արդյունաբերական բազա ունենալու: Անհնար և նման արդյունաբերական բազա ունեզմել՝ առանց արդյունաբերութիւնն մեջ բարձրագույն տեխնիկա ունենալու: Ահա թե ինչու համար և մեզ անհրաժեշտ և ինչ և թելադրում մեզ ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպը»:

(Ի. Ստալին. «Յերկրի ինդուստրացման և աշխրհաման մասին», էջ 8—9) .

ԱՅՆ ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ, ՎՈՐՈՆՔ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ ԵՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱՅՄԱՆ ԱՐԱԳ ՏԵՄՊԸ

Բացի արտաքին պայմաններից կան նաև ներքին պայմաններ, վորոնք թելադրում են մեր ինդուստրիայի՝ վորպէս մեր ամբողջ ժողովրդատնտեսութիւնն զեկամարող սկզբունքի՝ զարգացման արագ տեմպը: Յեւ նկատի ունեմ մեր հոգադործութիւնն, նրա տեխնիկայի, նրա կուլտուրայի չափազանց հետամնացութիւնը: Յեւ նկատի ունեմ մեր յերկրում մանր ապրանք արտադրողների գերազանցող մեծամասնութիւնն առկայութիւնը՝ նրանց ջլատված և միանգամայն հետամնաց արտադրութիւնը,

վորի համեմատութիւնը մեր խոշոր սոցիալիստական արդյունաբերութիւնը կարծես կզգի լինի՝ ծովի մեջ ընկած: Մի կզգի, վորի բազան որեցոր ընդարձակվում և, սակայն վորը այնուամենայնիվ գեո կզգի յե՝ ծովի մեջ ընկած: Սովորաբար մեզանում ասում են, վոր ինդուստրիան այն բանային և, վորի ոգնութիւնը կարելի չէ վերակառուցել հետամնաց և ջլատված հոգադործութիւնը՝ կոլեկտիւացման բազայի վրա: Դա միանգամայն ճիշտ և: Յեւ դրանից մենք վոչ մի բոլի չպետք և նահանջներ: Բայց պետք և հիշել և այն, վոր յեթե զյուզանտնտեսութիւնը և՛ վորպէս ինդուստրիայի արտադրանքը կլինող չուկա, և՛ վորպէս հումութիւն ու պարենավորում մատակարարող, և՛ վորպէս արտադրող ապրանքների աղբյուր, վորոնք անհրաժեշտ են ժողովրդատնտեսութիւնն կարիքների համար սարքավորում ներմուծելու ինդրում: Կարելի չէ արդյոք առաջ շարժել ինդուստրիան՝ թողնելով զյուզանտնտեսութիւնը միանգամայն հետամնաց տեխնիկայի պայմաններում, չափահաս վերջով ինդուստրիայի համար զյուզանտնտեսական բազա, ուկոնստրուկցիայի չյենթարկելով զյուզանտնտեսութիւնը և այն ինդուստրիային չհասցնելով: Վոչ, չի կարելի: Այստեղից բխում և հետևյալ ինդիքը՝ ապահովել զյուզանտնտեսութիւնը արտադրութիւնն մաքսիմալ գործիքներով և միջոցներով, վորոնք անհրաժեշտ են, վորպէսզի կարողանանք նրա ուկոնստրուկցիայի գործը արագացնել և առաջ շարժել նոր տեխնիկական բազայի վրա: Բայց ինդրի իրագործմանը հասնելու համար անհրաժեշտ և մեր ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպը: Իհարկէ, ջլատված և ցիրուցան զյուզանտնտեսութիւնն ուկոնստրուկցիան անհամեմատ աւելի զժվար գործ և, քան թե միավորված և կենտրոնացած սոցիալիստական արդյունաբերութիւնն ուկոնստրուկցիան: Սակայն այս ինդիքը դրված և մեր առաջ, և մենք պետք և այն վճռենք: Իսկ նրա լուծումը հնարավոր և միայն արդյունաբերութիւնն զարգացման արագ տեմպի բազայի վրա: Զի կարելի անվերջ, այսինքն՝ չափազանց յերկար ժամանակաշրջանի ընթացքում խորհրդային իշխանութիւնն բազա դարձնել յերկու հիմք. ամենախոշոր և միավորված սոցիալիստական արդյունաբերութիւնն հիմքը և ամենաջլատված ու հետամնաց մանրապրանքային զյուզացիական տնտեսութիւնն հիմքը: Պետք և աստիճանաբար, բայց սխտեմատիկորեն և համառային զյուզանտնտեսութիւնն անցկացնել տեխնիկական նոր բազայի, խոշոր արտադրութիւնն բազայի՝ հասցնելով այն սոցիալիստական արդյունաբերութիւնն: Կամ մենք կլուծենք այդ ինդիքը, և այն ժա-

մանակ ապահովված է վերջնական հաղթանակը, կամ
մենք նրանից կհեռանանք, չենք լուծի այդ խնդիրը, և այն
ժամանակ դեպի կապիտալիզմ վերադարձը կարող է ան-
խուսափելի յերևույթ դառնալ»:

(Ընկ. Ստալինի ճառից Կենտկոմի նոյեմբերյան
պլենումում, էջ 14—15) .

Բ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՉՐԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՅԵՎ ՄԻՋԱԿԻ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԹԵԹԵՎԱՑՈՒՄԸ

I

1. Գյուղատնտեսության վերականգնման շրջանի և ռեկոնստ-
րուկցիայի առաջին քայլերի հիմնական արդյունքներն իրենց ար-
տահայտությունը գտնում են նրանում, Վոր

ա) Չքափոր և միջակ գյուղացիությունն անցան վոչ միայն
իրենց նազեկային հողերը, այլ և նախկին կարվածատիրական հո-
ղերի հիմնական մասը, նրան հանձնվեցին պետական և այն կուլա-
կային հողերը, վորոնք խրվեցին կարվածատերերից .

բ) Չնայած գյուղի զարգացող շերտափորման, միջակն ամրա-
պնդվեց, վորպես հողագործական կենտրոնական Ֆիզուրա .

գ) . Աճեց չքավորական և միջակային տնտեսությունների ա-
պահովվածությունը արտադրություն միջոցներով և բարձրացավ
նրանց ազդեցությունը մակարդակը (անասուններով և գյուղա-
տնտեսական մեքենաներով ապահովվածության աճումը, բազմա-
պաշտային սերմնաչրջանատեսության և տարածություն ընդարձա-
կումը, տեխնիկական բույսերի ցանքապաշտերի զգալի ավելա-
ցումը և այլն) .

Բազմապաշտային սերմնաչրջանատեսության տարածությունը հա-
սել և 1) միլ. հեկ.

Չափած սերմերի ցանքերի տարածությունը կազմում է ամ-
բողջ հացահատիկային մակարդակի 1 տասերորդ մասը .

Տեխնիկական կուլտուրաների տարածությունը 60 տոկոսով
բարձր և նախապատերազմյանից .

դ) Գյուղամիջյան և ներգյուղական հողաշինարարության
զարգացումը: Գյուղամիջյանն ընդգրկում է ամբողջ հողային
տարածության 1 յերրորդը, իսկ ներգյուղականը՝ 1 հինգերորդ
մասը:

յե) Գյուղատնտեսության ինդուստրիացման զարգացումը
(յուղի, վուշի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի, մրդեղենի, անասնա-
պահական հումությունի և այլնի վերամշակումը):

զ) Գյուղատնտեսական մեքենաների և հանքային պարարտա-
նյութերի կիրառման աճումը. գյուղատնտեսական մեքենաների

մատակարարումն 2 և մեկ չորրորդ անգամ ավելի բարձր է, քան նախապատերազմյանն էր. հանքային պարարտանյութերի արտադրությունը ընթացիկ տարում հասել է 175 հազար տոննի:

ե) Գյուղատնտեսության կողմից գյուղացիական ծուխերի 1 յերրորդ մասի ընդգրկումը.

ը) Գյուղատնտեսության մեջ արակտորների կիրառման աճումը, փորոնց քանակը հասել է 36 հազարի.

թ) Կոլխոզները քանակի աճումը, հները լավացումը և նոր սովխոզների կազմակերպումը.

Մի տարվա ընթացքում կոլխոզների թիվը կրկնապատկվել է 1928 թ. հոկտեմբերի 1-ին: Հասել է 37 հազարի:

Սովխոզների ցանքային տարածությունը հասավ 1 և կես միլ. հեկ.

II

1. Չնայած այս արդյունքներին աջ ուղորդողները և նրանց մոտ կանգնածներն հիմնականում սխալ իրենց դիմե՝ հիմնավորելու համար, զեպի վորը նրանք ուզում են թեքել կուսակցությունը, առաջադրում են իրենց պնդումը գյուղատնտեսության դեգրադացիայի մասին, այսինքն՝ նրա զեպի հետ չարժան մասին: Ահա թե ինչ է դրում այդ մասին ընկ. Ֆրումկինը.

«Ամբողջ կուսակցությունը նոր դիմ է վերցրել միջակի նկատմամբ: Իներցիայով շարունակում են խոսել միջակի հետ դաշինքի մասին, իսկ գործնականում մենք միջակին մեղանից քշում ենք:»

Սրա հետեանքով, ընկ. Ֆրումկինը կարծիքով, — «վերջին ժամանակներս վերցրած գրույթը միջակների հիմնական մատային հասցրեց անբաժանելի խաղաղի և հեռանկար չունենալուն: Ամեն մի դրդիչ հանգամանք տնտեսությունը բարեկալիու, կենդանի և անկենդան ինֆենտարն ավելացնելու, անասնապահությունն արդյունավետ դարձնելու խնդրում կասեցվում է կուլակի շարքում դասվելու վախով: Գյուղում ճնշվածությունն է տիրապետում, փորը չի կարող շանդրադառնալ տնտեսության զարգացման վրա: Զուր չէ, փոր մենք փորոշ լճացում ենք նկատում գյուղատնտեսական մեքենաների իրացման գործում: Գյուղում տիրապետող տրամադրությունները՝ բացի նրանց անմիջական քաղաքական նշանակության՝ տանում են զեպի գյուղացիական տնտեսության դեգրադացիան և դուրս հացի սոցիալիստական պահպանությունը:»

(Ընկ. Ֆրումկինի նամակը Կենտկոմին, 15 հունիսի 1928 թ. Նույն միտքը կրկնեց և ընկ. Բուխարինը.

«Պարզ է մի բան, յեթե արտադրության փորեկ մի ճյուղը սխառնատիկորեն հետ չի ստանում արտադրության ծախսերը սլյուս փորոշ հավելում, փորը համապա-

տասխանի հավելյալ աշխատանքին և կարողանա լայն վերատադրություն արդյուր ծառայել, ապա նա կամ մի տեղում կանգնած է, կամ ռեգրեսի յե յենթարկված: Այս որենքը «պիտանի յե» նաև հացահատիկային տնտեսության համար: Յեթե արտադրության հարեան ճյուղերը գյուղատնտեսության մեջ ավելի լավ դրություն մեջ են գտնվում, տեղի յե ունենում արտադրողական ուժերի վերարաշխում: Յեթե այդ չկա, ապա մեր պայմաններում տեղի յե ունենում գյուղատնտեսության նատուրալիզացիայի ընդհանուր պրոցեսս: (Заметка экономиста)

Այս տեսության մանր բուրժուական էությունը և նրա կապը աջ ուղորդողներին մյուս սխալների հետ հետևալ կերպ է մերկացված կոնֆերանսի կողմից ընդունված ընկ. Կալինինի թեզիսներում.

«Հակառակ գյուղատնտեսության աճման և նրանում փորակական առաջընթացման անկասկած ցուցանիչների աջ ուղորդողները չաղակրատելով «գյուղատնտեսության գեկրադացիայի» մասին դիմակալորում են իրենց ուղորդող տնտեսական պրոպոգանդան գյուղատնտեսության զարգացման ուղիների հարցում: Այդի այս վայնասունը «գյուղատնտեսության դեկրադացիայի» մասին, ինչպես և հակալեհիյան տեսությունը գյուղի մանր-բուրժուական շերտերին «մշտական զիջումներ» անելու մասին (հրաժարում պետորդանների կանոնավորող դերից չուկայում, հրաժարում կուլակության վերին խավերի անհատական հարկադրումից, հրաժարում կուլակի նկատմամբ ճնշման քաղաքականության ուժեղացումից և փորոշ պայմաններում կուլակության դեմ և դեների խորհրդային քաղաքանության տապալման փորձերի գեպում ժամանակավոր արտակարգ միջոցների կիրառումից, միաժամանակ ապահովելով խորհրդային իշխանության ընձեռումների հասարակական պաշտպանությունը չքավորա-միջակային մասնաների կողմից) իրականում խորհրդային պետության վրա կապիտալիստական տարրերի ճնշման խտնագիական արտացոլումն է, փորոնք ձգտում են դուրս դարձնել զեպի կապիտալիստական ճանապարհը: Կուսակցությունը վճռականապես մերժում է աջերի այս կապիտալիստիկ դիրքերը, փորոնք գործնականում տանում են զեպի գյուղացիության նկատմամբ պրոլետարիատի զեկավարությունից հրաժարում:»

Սոցիալիստական տարրերի առաջնադացման ուժեղացումը կապիտալիստական տարրերի նկատմամբ հանդում է կուլակային տնտեսությունների մասնակի անկման: Կուլակները մասնակի կերպով կրճատում են ցանքային տարածությունը, ծախում են իրենց անասունները: Աջ ուղորդողները կուլակության այս մասնակի գեկրադացիան պատկերացնում են, փորպես գյուղացիական տրետեսության դեկրատացիա:

2. Վճռականորեն մերժելով աջերի սպորտանիստական տեսությունը գյուղատնտեսության զեղրադացիայի մասին, կուսակցությունն ընդունում է, վրա գյուղատնտեսության զարգացման մակարդակն ու տեմպը չափազանց հետ է մնում արդյունաբերության զարգացման տեմպից և մակարդակից, ինչ լուրջ սպառնալիք է ստեղծում ԽՍՀՄ ինդուստրիացման պրոցեսի համար: Կոնֆերանսը հետևյալ կերպ ընդունեց այս յերևույթի էությունն ու պատճառները:

«Սակայն գյուղատնտեսության ընդհանուր աճման հետ տեղի չե ունենում գյուղատնտեսության առանձին ճյուղերի, մասնավորապես հացահատիկային ճյուղի աճման տեմպի զգալի դանդաղում: Գյուղատնտեսության զարգացման այս դանդաղեցրած տեմպի և նրա չափազանց փոքր ապրանքայնության հիմքում ընկած է գյուղացիական տնտեսության ցրվածությունն ու անջատությունը (գյուղացիական տնտեսությունների քանակը հեղափոխական տարիների ընթացքում 16 միլիոնից ավելացավ մինչև 25 միլիոնի), նրա կիսանատուրալ բնույթը (գյուղատնտեսության բնդհանուր ապրանքայնությունը նախապատերազմյանի համեմատությամբ մոտավորապես յերկու անգամ կրճատվեց), գյուղատնտեսական տեխնիկայի և կուլտուրայի ցածր մակարդակը: Յեթև վերականգնման ջրջանում մանր անհատական տնտեսության արագ բարձրացմանը հասանք ամենից առաջ ի հաշիվ նախկին կալվածատիրական, պետական ու կուլակային հողերի յուրացման ապա հիմնականում վերականգնման ջրջանի վերջավորման ժամանակ հանդես են գալիս մանր տնտեսության զարգացման և մանավանդ նրա ապրանքայնության աճման սահմանափակ հնարավորությունները: Սրա հետ է կապված գյուղատնտեսության չափազանց հետամնացությունը ինդուստրիայի զարգացման տեմպից, ինչ չի կարող զգալորություններ աղբյուր չի ծառայել պարենավորման և հումույթային բնագավառներում, մանավանդ նկատի ունենալով հացի և հումույթի պահանջների արագ աճը»:

III

Այն քաղաքական յեղրակացության փոր արավ այստեղից կոնֆերանսը բաղրավիճի ել նման չե աջերի կապիտուլյատիվ յեղրակացություններին: Կոնֆերանսն ընդգծեց թե փորքան սոխիդդականորեն անհրաժեշտ է համառ և սխտեմատիկ աշխատանք տանել գյուղատնտեսությունը սեկտորուկային յեթարկելու և արդիական տեխնիկայի բարձրության մակարդակի վրա կանգնած խոշոր հասարակական հողագործություն տեղծելու համար՝ միաժամանակ պաշտպանելով անհատական չքավորական և միջակային գյուղացիական տնտեսությունների զարգացումն ու բարձրացումը:

Ամբողջ ժողովրդատնտեսության զարգացման ներկա էտապում պետք է ընտրություն անել գյուղատնտեսության զարգաց-

ման յերկու հնարավոր ուղիների միջև՝ կապիտալիստական և սոցիալիստականի: Կոնֆերանսը, ինչպես և ամբողջ կուսակցությունը վճռականորեն դատադարտեց յուրը նրանց, ավեր թերահաստում է յին սոխիդդների և կոլտոգների դերը, բացահայտ կերպով զերադհահատում է յին մանր անհատական տնտեսության զարգացման հնարավորությունները, ինչ նախատեսում է պրոլետարիատի սոցիալիստական առաջխաղացման դանդաղեցումն ու թերացումը և պրոլետարիատի դիրքերի թուլացումը նրա պայքարում ընդդեմ տնտեսության կապիտալիստական ձևերի:

Միանձնյա խոշոր տնտեսության տեղծման կապիտալիստական ուղուն խորհրդային իշխանությունը հակադրում է խոշոր հասարակական տնտեսության տեղծման պրոլետարական ուղին՝ արտադրական կոոպերացման, կոլլեկտիվացման միջոցով, փորոնք մանր և մանրագույն տնտեսությունը հնարավորություն են տալիս խորհրդային իշխանության աջակցության և զեկավարության ներքո խոշորանալ կոլլեկտիվ աշխատանքի հիման վրա և բարձրանալ տեխնիկայի և կուլտուրայի բարձր մակարդակի վրա: Զարգացման այս ուղին՝ գյուղացիության միլիոնավոր մասնաաների համար աղքատությունից և քայքայումից աղատելու միակ ուղին լինելով՝ փոչ միայն գյուղի կապիտալիստական տարրերի աճման սահմանափակում է նշանակում, այլ և նրանց դուրս վանումը խոշոր հասարակական տնտեսության կողմից (պետական և կոլլեկտիվ տնտ.):

Միաժամանակ կոնֆերանսը տվեց հետևյալ կարևորագույն զերեկտիվը, փորով պետք է վերջ տրվի անհեթեթ խոսակցություններին խոշոր սոցիալիստական տնտեսությունը մանր չքավորամիջակային տնտեսությունը հակադրելու մասին:

«Խոշոր հասարակական տնտեսության զարգացումը խորհրդային յերկրում տեղի չե ունենում փոչ թե մանր ու մանրագույն տնտեսությունների կլանման և քայքայման միջոցով, փոչ թե նրանց դեմ պայքարելու միջոցով,

այլ նրանց տնտեսական վերելքի, աճման, տեխնիկայի, կուլտուրայի ու կազմակերպության բարձր մակարդակին հասցնելու միջոցով: Խոշոր հասարակական տնտեսությունը չի հակադրվում անհատական չքավորական և միջակային տնտեսություններին, վորպես նրանց յընամի մի ույժ, այլ գոդվում է նրանց հետ, փորպես ոգնություն աղբյուր, փորպես խոշոր տնտեսության առաջիկությունը սերնակ, փորպես խոշոր տնտեսության մեջ նրանց աստիճանական միավորման գործում ոժանդակության կազմակերպիչ: Սրանհամեմատ կուսակցությունը տանում է իր գործնական աշխատանքը գյուղում՝ զուգորդելով անհատական չքավորական և միջակային տնտեսությանը՝ իր տնտեսության բարելավման գործում անմիջական շահադրդովածություն աճման հիման վրա՝ ցույց տրվող տնտեսական, տեխնիկական և աղբիկուլտուրային ոգնու-

թյունը խոշոր պետական և կոլլեկտիվ հողագործությունների ամրացման և լայնացման հետ:»

«Այս ձևով միայն՝ գույքադիմում խոշոր սոցիալիստական հողագործության կազմակերպման արմատական և կարևորագույն խնդրի լուծման աշխատանքները ամենորոշաբան կազմակերպչական, տեխնիկական և տնտեսական ոժանդակությամբ հետ շարժաշարի չփակարկված և միջակայքին տնտեսությունը և կուլակի աճման ու ժողովրդի սահմանափակման հետ՝ կուսակցությունը կարող է իրագործել իր առաջ դրված խնդիրը—զառնալ գյուղատնտեսական աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման կազմակերպչին ու ղեկավարը»:

«Իրա հետ միասին հաշվի առնելով այն, ինչ որ նաև սովետների ու կոլտոշների հնարավոր մաքսիմալ զարգացման ղեկավարում գյուղատնտեսական արտադրանքի համարում մոտակա տարիներում ընկնում և անհատական չբաժնեմասերի և միջակայքի տնտեսության վրա, վեր մանր տնտեսությունը դեռ ևս չի սպառել և շուտով էլ չի սպառի իր ունեցած հնարավորությունները՝ կուսակցությունը պետք է ավելի և ավելի մեծ չափերով ոժանդակի չփակարկված և միջակայքին անհատական տնտեսության տեխնիկական, կուլտուրական և կազմակերպչական հետաձուլմանը հանրապետությանը, բերաբերական բարձրացմանը և այդ տնտեսությունների ցանկապաշտի բնութագրականը»:

Գործնականում այս գիծը կուսակցությունն ու պրոլետարական պետությունը կարող են իրագործել միայն յերկրի խնդուստրիացման արագ տեմպի քաղաքականության անհեղ կիրառման ղեկավարում:

«Խորհրդային յերկրի վարդացման ներկա ետապում՝ գյուղատնտեսության բարձրացման և խոշոր հասարակական գյուղատնտեսական արտադրության ստեղծման արագացման խնդրի լուծման ժամանակ՝ Խորհրդային իշխանությունն ու կոմունիստական կուսակցությունը հենվում են».

ա) Արդյունաբերության արագ զարգացման և մասնավորապես, գյուղատնտեսական մեքենաների արտադրության արագ աճման վրա.

բ) Ժողովրդատնտեսության պլանային կանոնավորման վրա, ինչ որ գյուղատնտեսության վարդացումը չաղկապում է արդյունաբերության արագ աճման հետ.

գ) Հողի ազդաշնացման վրա, ինչ որ եթանացնում է գյուղատնտեսական արտադրության արժեքը և գյուղացուն հնարավորություն է տալիս արտադրության մեջ ներդնել այն միջոցները, ինչ որ հողի մասնավոր սեփականության գոյության ղեկավարում նա ստիպված էլինել ներդնել հողի գնման համար.

դ) Կապիտալիզմի վարդացումը գյուղում սխառմատիկորեն սահմանափակելու վրա, ինչ որ ազատելով չբաժնեմասերի և միջակայքի կուլակային կաբալայից՝ հեղացնում է նրանց տնտեսական վերելքի հնարավորությունը:

յ) Արտադրական կոոպերացման աճման վրա, ինչ որ մանր և մանրագույն տնտեսության հնարավորություն է տալիս արտադրական պրոցեսների միավորման միջոցով սղտագործել խոշոր տնտեսության այն ստալկայությունները, ինչ որ կապիտալիստական հասարակության մեջ հասանելի չեն միայն կուլակներին:

զ) Ազդաշնացում վարկային սխառման ու պետական բյուջեի գյուղատնտեսության բարձրացման համար ամեն կերպ սղտագործելու հնարավորության վրա.

է) Գյուղատնտեսության բարձրացման ստալկայում կուսակցության քաղաքականության անպայման աջակցություն վրա՝ բանվոր դասակարգի և գյուղի աշխատավորական մասսաների կողմից»:

IV

1. ԽՍՀՄ Ժողովրդատնտեսության և մասնավորապես գյուղատնտեսության վարդացման սեկտորալիզմի չրջանը ստալացնում է նաև պրոլետարիատի ու գյուղացիության զոգման նոր ձևեր, ինչ որ հենվում են վաղ միայն քաղաքի սպրանքաշրջանատության աճման վրա գյուղի հետ, այլ և «բանվոր դասակարգի և գյուղացիության արտադրական կապի» աճման վրա:

Այս բոլորին համեմատ բացի գյուղացիության հիմնական մասսաների հետ գոտման հին ձևերից՝ արդյունաբերության սղբանքաշրջանատության վարդացման և ուժեղացման միջոցով գյուղատնտեսության հետ և քաղաքի ու գյուղի կապի առեւտրա-կոոպերատիվ ձևերի վարդացման միջոցով՝ առաջ են գալիս գոտման նոր ձևեր, ինչ որ զարգանում են բանվոր դասակարգի և աշխատավոր գյուղացիության արտադրական կապի բաղալի վրա:

Յեթե մինչև վերջին ժամանակներս գյուղացիությունը գնում էր պրոլետարիատի հետևից ամենից առաջ շնորհիվ իր մասնատվածության ղեկի նրա հեղափոխական աշխատանքի արդյունքները (կալվածատերերի դասակարգի փոշնացումը և կալվածատերական հողի հանձնումը գյուղացիությանը), աղա զարդացման ներկա ստոիճանի վրա այդ մասնատվածությունը կարող է պահպանվել և ամրացվել միայն այն պայմանով, ինչ որ սխառմատիկ արտադրական ոգնություն տրվի Խորհրդային իշխանության կողմից չբաժնեմասերի և միջակայքի գյուղացիությանը հողագործական աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման գործում:

2. Այդ խնդրի լուծման կարևորագույն մեթոդներ, զոգման կարևորագույն նոր ձևեր, ինչ որ նշանակություն ունի տարեցտարե, հանդիսանում են:

«ա) Նոր սովխոզների կազմակերպում և հին սովխոզների աշխատանքների բարելավում, փորպես խոշոր գյուղատնտեսական Փարբիկաների և փորպես անհատական չքավորական և միջակային գյուղացիական տնտեսությունների բազմակողմանի ոգնություն տվող կենտրոնների.

բ) Նոր կոլեկտիվ տնտեսությունների ստեղծումը և հնարավոր վարդացումը, փորպես անջատ գյուղացիական տնտեսությունների արտադրական կոոպերացիան և հասարակական տնտեսություններում միավորման բարձրագույն ձևի.

գ) Պետական և կոոպերատիվ մեքենայա-տրակտորային կայանների լայն ցանցի վարդացումը, փորպես անհատական տնտեսությունների ամբողջ մասսայի կարևորագույն արտադրական պրոցեսների համայնացման մեթոդները մեկի.

դ) Արտադրական կոոպերացիան ամենայն վարդացումը և նրանում ալեյի ու ալեյի մեծ չափերով համայնացված աշխատանքի տարրերի ու մեքենայացումը.

ե) Գյուղատնտեսական մեթոդների մասսայական կոոպերատիվային հետադադարացումը, փորպես գյուղատնտեսությունների արդյունավետության հետ չափակալիւ ձև, ալլ և փորպես չքավորական ու միջակային տնտեսությունների արտադրողականության մակարդակի բարձրացման մեթոդ.

զ) պետական և կոոպերատիվ որդանների աշխատանքի վարդացումը մանր և մանրագույն տնտեսությունների բերքատվության բարձրացման գործում, փորպես մանր և միջակ տնտեսության արտադրողականության բարձրացման ասպարիզում յեղած ուղիների և հնարավորությունների ոգնություն միջոց (հողաշինարարություն, վարձակալական, սերմագործի կայաններ, վերանորոգման արհեստանոցներ, պայքար փնտառուների դեմ, լավ տեսակի սերմի բաշխում և այլն):

(XVI Կուսկոնֆերանսի բանաձևը)

3. Ձեռման նոր ձևերի իրական իրագործման հնարավորություն հաբցում վնասակա նշանակություն ունի արդյունաբերության հետագա զարգացումը, նրա ղեկավարող զերի խորացումը: Յերկրի ինդուստրիացման իր աշխատանքներում կուսակցությունը յեղում և նրանից, փոր պրոլետարական զիկտատուրայի յերկրում արդյունաբերությունը իր վարդացման մեջ պետք և ստեղծի.

«Նյութական հիմք հողագործական և ընդհանրապես գյուղատնտեսական աշխատանքի արտադրողականության հակալական բարձրացման համար՝ գրանով խոյ գրգռելով մանր հողագործներին որինակի ուժով և նրանց սեփական պուտի համար անցնել խոշոր, կոլեկտիվ, մեքենային

հողագործություն»: (Լենին, Կոմինտերնի II Կոնգրեսի բանաձևը պարբերական հարցի մասին, սղադր. հաշվետվ. էջ 616):

4. Գյուղացիության հետ գործման նոր ձևերի սահմանման գծավարություն ինդիքը մենք կարող ենք լուծել միայն գյուղի ամբողջ աշխատանքի մեջ ցայտուն դասակարգային զիծ անցկացնելով:

Կուսակցությունը հետադադար և անհպորեն կկիրառի լինյան յոգունը՝ հենվել չխախտության վրա, սերտ դաշինք կնքել միջակի հետ, պայքարել կուլակի դեմ: Լենինյան ուղիով ընթանալով, նույնպիսի վճռականությամբ մերժելով աջերի թեքումը զեպի անտեսական շինարարության մեջ բանվոր դասակարգի ղեկավարող զերի բացառման ճանապարհը, ինչպես առաջ կուսակցությունը մերժեց արոցիկիստական հրաժարումը միջակի հետ դաշինքից, — կուսակցությունը կկարողանա լուծել իր առաջ գրված ամբողջ գյուղատնտեսության վարդացման խնդիրը, միջակի հետ դաշինքի ամրացման և ալլ դաշինքում բանվոր դասակարգի ղեկավար զերի ուժեղացման խնդիրը՝ պրոլետարական մեթոդներով ստեղծելով խոշոր հասարակական հողագործություն և չքավորական և միջակային տնտեսությունների ամբողջ մասսան առաջ տանելով զեպի տեխնիկայի, կուլտուրայի և կազմակերպության ամենաբարձր մակարդակը:

V

1. Հակառակ XV Կուսհամագումարի վործման, աջ ուկոնիտները ձգտում են կասեցնել և դանդաղեցնել սովխոզների և կոլխոզների զարգացումը, փորը վճռական նշանակություն ունի փոշ միայն խորհրդային յերկրի ասպարի տեսակետից, յերը հողագործության ալլ ձևերը զերակչող տեղ կրոնեն գյուղատնտեսության մեջ, ալլ և ներկա գրություն տեսակետից, յերը խոշոր հողագործության վարդացումը պետական և կոլեկտիվ ձևերով պրոլետարական պետության կողմից հարկադրվում և հողագործության կուլակային տիպին,

«Այերի վերցրած կուրը՝ հրաժարվել խոշոր սոցիալիստական Փարբիկաների շինարարությունից և կոլեկտիվիտիների վարդացման սրեցըր աճող աջակցությունից, հրաժարվել գյուղատնտեսությունը սիստեմատիկորեն և համառորեն խոշոր արտադրության բազայի անցկացնելուց՝ կուսակցությունը համարում և ուղղակի անցումն կուլակների դիրքերը, ուղղակի կրաժարում բանվոր դասակարգի ղեկավարող զերից գյուղատնտեսության զարգացման ասպարիզում: Կուսակցությունը մերժում և ալլ աջ թեքումը կուսակցական գծից նույն վճռականությամբ ինչով նա մի քանի տարի առաջ մերժեց կուսակցական գծի արոցիկիստական խեղաթյուրումը, փորը տանում և

գեպի բանվոր դասակարգի զոգման խախտում միջակի հետ» :

(Ընկ. Կարինինի գեկուցման բանաձևը) :

2. Ահապատիկ աջերի գեպի կոլտոգներն ու սովխոգները ցույց տված լիկվիդատորական վերաբերմունքի մի քանի լիլլուստրացիաներ :

Ընկ. Ֆրուսկինը կոլտոգների ուժեղացրած շինարարության դեմ է : Նա չի հավատում այդ շինարարության հաջողությանը :

«Կոլտոգների կազմակերպությունը հետադաշում կրնա անա ավելի առողջ պայմաններում, բայց վաղ այդպիսի հարվածային տեմպով : Հազիվ թե կարելի լինի յեկթադրել, վար կոլտոգների ցանքատաշտերը հնդամյակի ընթացքում 5 անդամից ավելի կմեծանան : Պետք է հաշվի առնել, վար կոլտոգները առավելապես չբավորությունից կազմակերպելու մեր քաղաքականությունը միանգամայն ճիշտ գծի կիրառման պայմաններում՝ կոլեկտիվ տնտեսությունները իրենց բարձր ապրանքայնությունը աչքի չեն ընկնի գյուղացիական տնտեսությունների ընդհանուր մասսայի մեջ» :

(Ընկ. Ֆրուսկինի նամակը, 5 նոյեմբերի 1928 թ.)

ՆՈՒՅՆՊԻՍԻ ԳԻՄ Ե ՏԱՆՈՒՄ ԸՆԿ. ՖՐՈՒՄԿԻՆԸ ՍՈՎԽՈՋՆԵՐԻ ԴԵՄ

«Ինձ թվում է սխալ է, նույնիսկ վաճառվող սովխոգների հարցի այն դրուժը, վար մենք հանդիպում ենք վերջին ժամանակներս : Հունիսի 15-ին դրածո նամակում յե ստիպված յեղա խոսել այն սխալ դրուժի մասին, վար տվեց ընկ. Կուրյակը Կենտգործկոմի նստաչընախում : Ինձ անսխալ յեթ թվում, վար կառավարությունն ու կուսակցությունը վճռական նշանակություն չեն տալիս սովխոգներին հացամատակարարման գործում, այլ ներանց ուղերվի դեր են միայն հատկացնում մի բերքից մինչև մյուսը յեղած անցողական չըջանի համար : Սովխոգային հացը պետք է ապահովի մանյովների և առանց վորիս բացասական հետևանքի հացամթերման նոր կամպանիաներին անցներ հուլիս-օգոստոս ամիսներում՝ այդ չըջանում ապատելով մեզ նման կարծիքից գյուղացիության կողմից բերվող հացահատիկներից : Վերջին ժամանակներս մենք նորից հանդիպում ենք այլ գնահատություն : Իր յեկույթի ժամանակ Լենինգրադում ընկ. Կուրյեչևը հայտարարեց, վար սովխոգների կազմակերպումը պետք է վճռականապես փոփոխի հացամթերման ամբողջ սխեման : Մի քանի որ անց «Իզվեստիայի» (№ 224) առաջնորդողն ուշադրություն է դարձնում սովխոգների ուժեղացրած կազմակերպման վրա, վորոնք

կարող են տալ մեզ ավելի արագ ԵՖՖԵԿտ գյուղատնտեսության համախառն գործում, քան թե կոլտոգները» :
(Ընկ. Ֆրուսկինի նամակը, 5 նոյեմբերի, 1928 թ.)

Աջերի այժմյան առարկությունները կոլտոգներին և սովխոգներին ուժեղացրած քաղաքական գեմ սերա կապակցություն մեջ են դառնում ընկ. Բուխարինի վարուց արտահայտած այն մտքի հետ, վար կոլտոգներն ու սովխոգները սոցիալիզմի գլխավոր քանապարհը չեն կազմում :

«Մենք չենք կարող հարցն այնպես պատկերացնել, վար յեթե արագ կերպով առաջ տանենք կոլտոգային չինարարությունը, գյուղացիությունն արագ կգնա կոլտոգներում միավորվելու ուղիով : Կոլտոգները մեծ դեր են խաղում, դա անկասկած է, մենք պետք է նրանց ռժանդակենք : Բայց չի կարելի պնդել, վար դա այն գրվածքով ճանապարհ է, վարով գյուղացիության մասսաները կընթանան գեպի սոցիալիզմ : Մենք պետք է քաջ տանք գյուղացիությունը գեպի սոցիալիզմ՝ կառնելով նրա մասնատնտեսական շահերին» :

(Բուխարին, «Պրավդա» № 92, 1925 թ.)

«Շատ բնիկներ գեմ մինչև որո ել հակված են ուղծա-կոմունիստական ձևով գերադնահատել կոլլեկտիվ արտադրական միավորումների դերը գյուղացիությունը սոցիալիզմին մասնակից դարձնելու գործում : Վար մենք պետք է գյուղացիության մեջ տմեն կերպ կոլլեկտիվ տնտեսությունների ստեղծման պրոպագանդա տանենք, — դա ճիշտ է, բայց նիշտ չի, յեթ պնդում են, վար դա այն գլխավոր քանապարհն է, վարով գյուղացիության մասսան պիտի շարժվի սոցիալիզմի ուղիով : Ինչպե՞ս պետք է մենք ներդրավենք մեր սոցիալիստական կազմակերպության մեջ գյուղացիությունը : Միայն գյուղացիությունը տնտեսապես շահագրգռելով : Կոսպերացիան պետք է ներդրավի նրանով, վար նա նրան անմիջական ոգուտներ է տալիս : Յեթե դա վարկային կոոպերացիա յե, ապա գյուղացին պետք է վարկ ստանա, յեթե նա մթերման գծով է աշխատում, ապա գյուղացին պետք է ավելի ձեռնառ կերպով ծախի իր պրոդուկտը և ոգուտ ստանա : Յեթե նա (գյուղացին) ուզում է վորիս գնել, ապա նա պետք է անի այդ կոոպերացիայի միջոցով : Նա պետք է կոոպերացիայի միջոցով ավելի լավ վորակի և ավելի եթան ապրանք ստանա և այդ ճանապարհով չարունակի կոոպերացիայի հետագա կառուցումը» :

(«Բայշիկի» № 9—10, 1925 թ., Բուխարինի հոդվածը՝ «Նոր տնտեսական քաղաքականության և մեր խնդիրների մասին», էջ 12) :

4. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԻԾԸ ԿՈՂԵԿՏԻՎԱՅՄԱՆ ՀԱՐՅԻ ՄԱՍԻՆ
ՑԱՅՏՈՒՆ ԿԵՐՊՈՎ ԲՆՈՐՈՇՎԱԾ Ե XV ԿՈՒՍ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ԿՈՂՄԻՅ

«Ներկա շրջանում մանր անհատական գյուղացիական տնտեսությունները խոշոր կոլլեկտիվներում միավորելու խնդիրը պետք է գյուղում կուսակցություն հիմնական խնդիր համարվի»:

(XV համագ., էջ 1008)

5. Հակառակ XV կուսամասնումարի փորձումներին աջ ուղի-
ւորյալները ձգտում են «կուլակի վրա հարձակման ուժեղացման»
կուսակցության գիծը փոխարինել կուլակի հետ կենսակցության և
«սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներառման» քաղաքականությունը:

Այստեղից է բխում գյուղում դասակարգային պայքարի
սրման փաստի ուղղորտորակական թերադնաճատությունն աջ-
երի կողմից՝ չնայած Լենինի բազմիցս ցուցմունքների այն մասին,
վոր պրոլետարիատի զիկտատուրան նշանակում է վոչ թե դասա-
կարգային պայքարի դադարում, այլ նրա շարունակումն ուր ձե-
վերով՝ յերբեմն ամենատուր ձևերով: Կուսակցությունը վճռակա-
նորեն մերժում է կուլակի սոցիալիզմի մեջ ներառման հակալենին-
յան տեսությունը, վորպես մի տեսություն, վոր տանում է դե-
պի բանվոր դասակարգի զինաթափում դասակարգային թշնամու
հանդեպ, դեպի նրա հեղափոխական աջալքություն քնացումն,
դեպի նրա մարտունակության թուլացում նրա պայքարում կու-
սակցության գլխավոր դժի հիման վրա տնտեսական զեմարու-
թյունները հաղթահարելու համար:

6. Ահավաստի մի քանի սրինակներ, վորոնք բնորոշում են ա-
ջերի այդ սխալները.

«Մենք պետք է ոգտագործենք բոլոր լծակները՝ դուրս
գալու համար գյուղատնտեսության լճացած դրություն-
ներից: Ինդուստրիացումը, մեքենայացումը, քիմիկացիան,
կոլլեկտիվացումը, կոնտրակտացիան՝ տնտեսության այս
բոլոր առաջադիմական միջոցներն ու ձևերը յուրջ վե-
րաբերմունքի դեպքում մի քանի տարուց հետո կապահո-
վեն բերքի ավելացումը, սակայն մոտ ժամանակներում՝
պրոգրեսիվ ձևերի անբավար ծախսման պայմաններում
կարելի է հնարավոր ե ցանքերի զգալի բնդալանումը՝
ակտիվացնելով գյուղացիության «կամքը». այս կամ-
քով» նա կրավարարի և՛ այն ինվենտարով, վորը նա ու-
նի, վորը լրացուցիչ կերպով կտանք: Ձբախդուրթյունը,
սակավաուժեքն ընդարձակում են իրենց ցանքերը, դա
չատ լավ է, բայց դա գեւ քիչ է, մեզ անհրաժեշտ է, վոր-
պեսզի ցանքսերի ընդարձակումը լինի բոլոր խմբերում,
այդ քվում նաև ունևորների մոտ, վորոնք ավելի բարձր
ապրանքայնություը են տալիս...

Նրանց տնտեսություն՝ մանավանդ վերին խավի՝
գարգացումը, իհարկե, կապիտալիստական տարրերի
գարգացման բոլոր փոսնդներն և ներկայացնում, սակայն
մեր առաջ ալծմ մեծ վտանգ կա— հացի պակասություը:
Այդ խմբերի ունևոր տնտեսություններում բարձր բերքի
(դեպքայինի միջին բերքատվություն հետ հա-
մեմատած), նրանց բարձր ապրանքայնության դեպքում
տալիս են ամբողջ ապրանքային հացի մոտ 45 %, իսկ
միայն կուլակային տնտեսությունները տալիս են ամ-
բողջ ապրանքային հացի մոտ 20 %-ը:

Ինքն ըստ ինքյան հասկանալի չէ, վոր մենք պետք է
ուժեղացնենք գյուղացիական տնտեսությունների հիմնա-
կան մատուցների ապրանքայնացումը, բայց քանի դեռ
մենք խոշորագույն զեմարություններ ենք կրում հացի
պակասության պատճառով, քանի դեռ մեղանում հումույ-
թի գործն էլ վատ է մեմ հպետք է խանգարենք նաև
կուլակային տնտեսությունների արտադրությանը՝ միա-
ժամանակ պայքարելով նրանց կարգային շահագործման
դեմ:

Ինչքան էլ, վոր ինձ պախարակեն, յիս պետք է նու-
րից կրկնեմ, վոր ավալ պայմաններում, գյուղատնտեսա-
կան արտադրանքի պակասության դեպքում, «ամեն մի
միլիոն փութ, վոր խմբից էլ նա ստացվելիս լինի ամբա-
ցում է պրոլետարիատի զիկտատուրան, ինդուստրիա-
ցումը. ամեն մի կորցրած հացի փութը թուլացնում է
մեզ»:

(Ընկ. Ֆրոմկինի նամակը, 5 նոյեմբերի 1928 թ.)

ՎՈՐՊԵՍ ՀԱԿԱՇԵՌԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳԻԾԻ ՖՐՈՒՄԿԻՆԸ ԸՆԴ-
ԳԾՈՒՄ Ե «ԿՈՒԼԱԿՍԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒ-
ԹՅՈՒՆԸ»

«Գյուղատնտեսության ապրանքայնության և արտա-
դրանքի աճումը պետք է պահպանեն իրենց նշանակու-
թյունը, վորը մենք տալիս էլինք նրանց XIV համագու-
մարի և XIV կոնֆերանսի ժամանակ: Ամբողջ կուսակցա-
կան կազմակերպությունը պետք է իրեն պարզ հաշիվ տա,
վոր ամեն մի միլիոն փութ հացը, ինչ խմբից էլ վոր նա
ստացվելիս լինի ամբացնում է պրոլետարիատի զիկտա-
տուրան, ինդուստրացումը. յուրաքանչյուր կորցրած մի-
լիոն փութ հացը թուլացնում է մեզ:

Սրանից բխում է, վոր մենք պետք է պայքարենք
կուլակի դեմ նրա կուտակումներն իջեցնելով, հարկերն
ավելացնելով, նրա տնտեսական (այս տեղից՝ և քաղա-
քական) ազդեցությունից ազատելով միջակներին և չքա-
վորությունը, մենք չպետք է աջակցենք նրան մեր վտիտ

38

«Ընկ. Գրեգորովն այստեղ ճիշտ նկատեց, Վոր մենք ունենք դասակարգեր և այդ դասակարգերի միջև այս ու այն կողմն է ընկնում միջակը: Սակայն դա ճիշտ եր և՛ 25, և՛ 20, և՛ 15 տարի առաջ, և՛ 1905 թ., և՛ 1917 թ., և՛ 1921 թվին, դա հիմա էլ կա: Սակայն միայն դա ասելը քիչ է, վորպեսզի դրա հիման վրա կարելի լինի տակտիկա կառուցել: Ընկ. Լենինը մեզ սովորեցնում էր, այդ ընդհանուր յերևույթներն արձանագրելով՝ միևնույն ժամանակ ուշադրություն հետևել, թե վոր կողմի վրա յետաանվում միջակը: Իսկ լոկ այդպիսի մի հայտարարություն բաժանված չէ: Դա մենք գիտեցինք 25 տարի առաջ II համադումարում: Սակայն ամեն անգամ՝ նայած թե վոր կողմի վրա յետաանվում միջակը՝ բնորոշվում է կուսակցության տակտիկան: Հենց այս տառանման վրա յետաանված միջակի հետ զոգման ուսմունքը. նկատել, ուշադրություն հետևել, թե վոր կողմի վրա յետաանվում միջակը, որանում բայց չի իրական տակտիկա պետք է լինի՝ — բայց չի լինում այն մոմենտը, յերբ միջակը կսկսի իրատ կերպով տառանվել կուսակի կողմը: Իլլիչը 1921 թվին ժամանակին նկատեց այդ մոմենտը և գիշումներ առավ միջակին: Յեվ ճիշտ վարվեց՝ Կենտկոմի հուլիսյան պլենումը, յերբ գիշումների գիմեց, բարձրացրեց հացի գինը: Դա ցավալի յերևույթ է, վոր մենք ստիպված յեղանք գիշումներ անելու, բայց ճիշտ առավ կուսակցություն, վոր այդ մոմենտն իր ժամանակին նկատեց»:

(Ընկ. Լյադովի ճառը, Մ. Կ. պլենումում, 1928 թ., էջ 118—119)

«Զիջումների տեսությունը» կոնֆերանսը հակադրեց լենինյան գիծը՝ ուժեղացնելու պրոլետարիատի ղեկավարող գերը նրա դաշինքի մեջ չքափորա-միջակային գյուղացիության հետ, զոգման նոր ձևեր, գյուղատնտեսության սոցիալիստական ուղենախնդրելիս, պայքար կուսակի դեմ: Այլ թեքման վորոշ ներկայացուցիչներ կուսակցության գծին հակադրում են Լենինի հետևյալ հայտարարությունը.

«Զի կարելի զուտ և նեղ կոմունիստական դադախարները միանգամից գյուղ տանել: Մինչ այն ժամանակ, քանի մենք զեռ չունենք գյուղում նյութական հիմք կոմունիզմի համար, մինչ այդ կարելի յետևել, վոր դա մասնակար կլինի, դա կարելի յետևել վոր «կործանում կլինի կոմունիզմի համար»:

Բայց նրանք չեն ասում, թե ինչ էր ասում Լենինը կուսակցության հիմնական խնդրի մասին գյուղում.

«Յեթե մենք կարողանայինք տալ վաղը հարյուր հազար առաջնակարգ տրակտորներ, ապահովել նրանց բենզինով, մեքենաներով (զուր լավ գիտեք, վոր զեռ

այժմա դա լոկ ֆանտազիա յետևել), ապա միջակ գյուղացին կասեր՝ — յետ կոմունիզմի կողմնակից եմ»:

Այնքան անհատական գյուղացիական տնտեսությունների դարգացմանը հակադրում են նրանց կուլեկտիվացման գործը, իսկ Լենինը գրում էր.

«Յեթե գյուղացիական տնտեսությունը կարող է ապելի վարդանալ, անհրաժեշտ է հաստատ կերպով ապահովել նաև հետագա անցումը, իսկ հետագա անցումն անխուսափելիորեն նրանումն է կայանում, վոր ամենից քիչ խուսափելիորեն նրանումն է հետամնաց մանր մեկուսացած ձևնում և ամենից շատ հետամնաց մանր մեկուսացած գյուղացիական տնտեսությունն աստիճանաբար միավորվել, կազմակերպել հասարակական, խոշոր, հողագործական տնտեսություն»:

(Լենին, հ. XVIII, մաս I, էջ 189)

Իրենց «գիշումների տեսությունը» մեջ աչերը մոռանում են լենինի գիծի հիմնական գրությունը.

«Զողումն անհրաժեշտ է մեզ վոր նրա համար, վորպեսզի պահպանենք և հավերժացնենք դասակարգերը, զոգումն անհրաժեշտ է մեզ նրա համար, վորպեսզի գյուղացուն մոտեցնենք բանվոր դասակարգին, վերադաստիարակենք գյուղացիությունը, վերափոխենք նրա ինքնավերականգնող հոգեբանությունը, վերաձևակենք նրան կուլեկտիվիզմի վորով և այդպիսով նախապատրաստենք դասակարգի վորոշ զոգումը սոցիալիստական հասարակության տակարար վրա: Ով այս չի հասկանում, կամ չի ուզում ընդունել նա մարքսիստ չէ, այլ գյուղացիական փրկիստիկա, վորը հետ է նայում և վոր թե առաջ»:

(Ստալին, ղեկուցում Կենտկոմի հուլիսյան պլենումում)

VI

Կոնֆերանս առաջադրեց զոգման նոր ձևերի ամրացման և միջակի հարկային թեթևացման մի շարք գործնական միջոցներ:

ԲԵՐԲԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՅՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՆ.

ա) Հանրապետական կառավարությունների կողմից հողաշինարարության վերջավորման համար նշանակված ժամկետների արագացում և առաջին հերթին հողաշինարարության ավելի պարզ ձևերի կիրառում, վորոնք վերացնում են հողաշինարարված չլինելու հիմնական բացերը՝ շերտընդերտությունը, բազմաշերտությունը, յերկարահողությունը և հեռահողությունը:

բ) Հինգ տարվա ընթացքում բոլոր հիմնական կուլտուրաներում գյուղացիական վատվորակ սերմերի փոխարինումը բարելավված և լավվորակ սերմերով:

դ) Յերկու-յերեք տարվա ընթացքում գյուղատնտես-
սության մատակարարումը ամբողջ սերմը դրոշմի և ջո-
կելու համար անհրաժեշտ բոլոր մեքենաներով և նույն
ժամկետում ամենուրեք սերմի պարտադիր դրոշմի կազ-
մակերպումը:

զ) Վնասատուների դեմ պայքարելու միջոցների ար-
տադրութայն ընդարձակումը յերկու-յերեք տարվա
ընթացքում աշխարհի չափերով, վերոնք լիովին ապահո-
վում են գյուղատնտեսութայն պաշտպանությունը, և վնասա-
տուների դեմ մասսայական պայքարի կազմակերպումը:

յ) Վարձակալական կայանների և վերանորոգման
արհեստանոցների ցանցի դարգացումը աշխարհի չափե-
րով, վերականգնող ապահովվի գյուղատնտեսութայն կող-
մից ոգտադրած մեքենաների անընդհատ աշխատանքը
և չքավորական ու միջակային տնտեսութայնների կող-
մից բարդ մեքենաներով ոգտվելու հնարավորու-
թյունը:

զ) ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի նստաչրջանի կողմից «բեր-
քատվութայն բարձրացման միջոցների մասին» հրատա-
րակված դեկրետում նախատեսված պարզ ազդեցիկու-
թուրային ընձեռնումների մասսայական տարածումը:

ե) Գյուղատնտեսական վերաբերման տարածումը
և գյուղացիներին տրվող գյուղատնտեսական ոգնութայն
ուժեղացումը:

ՄԻՋԱԿՆԵՐԻ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԹԵԹԵՎԱՅՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ

«...Կոնֆերանսը լիովին հավանություն է տալիս
գյուղատնտեսութայն հարկի պակասեցմանը վոչ պակաս,
քան 50 միլ. ռուբլով. դալիք յերկու տարվա ընթաց-
քում չքավորական և միջակային տնտեսութայնների
ցանքադաշտերի հավելման ագտումը հարկից. հար-
կային արտոնութայններ չքավորների և միջակների հա-
մար, վերոնք իրագործում են իրաքատվութայն մասին
դեկրետում նախատեսված միջոցները. կատեգորիկ
կերպով արդելիլ անհատական հարկադրման հոգվածի
կերտումը միջակային տնտեսութայնների նկատմամբ
դաշտաբուծութայն, անասնապահութայն և արտա-
բուծութայն յեկաուտների նորմաների և հարկադրման
առաջատվութայն սահմանում 3 տարվա համար. զեղջ
հարկից բացմալունչ ընտանիքներին, արտոնու-
թյուններ բազմադաշտային սերմաչրջանատութայն վո-
րոչ տնտեսութայնների համար, իսկ սրա հետ միասին
անհատական հարկադրման լիակատար պահպանում կու-
լակային տնտեսութայնների ամլիլի հարուստ մասի հա-
մար (ամբողջ Միութայն 2-ից մինչև 3 տոկոսը):

Կոնֆերանսը՝ ընդունելով, վոչ գյուղատնտեսական կոոպե-
րացիայի աշխատանքը չի կարելի բավարար և բավական համա-
րել ինչպես խոշոր կոլլեկտիվ հոգադրութայն աճման կազմա-
կերպութայն և աջակցութայն դժով, նույնպես և անհատական
չքավորական և միջակային տնտեսութայններին ազդեցիկու-
թային և տեխնիկական ոգնութայն դժով, հետևյալ դիրեկտիվը
տվից.

«Ուժեղացնել XV կուսհամագումարի տված դիրեկ-
տիվներին իրականացման աշխատանքները՝ միջոցներ
ձեռք առնելով՝ ա) կոոպերատիվ կազմակերպութայն-
ներով չքավոր և միջակ գյուղացիութայն ընդգրկումն
ընդարձակելու համար, բ) անտարական գործութայն-
ութայն հիման վրա գյուղացիական տնտեսութայն ար-
տադրական կոոպերացման ամլիլի վճռական աճման հա-
մար, գ) սկզբնական կոոպերատիվ-արտադրական միա-
մար, դ) սկզբնական կոլլեկտիվ խոշոր տնտեսութայնների
վորները վորպես կոլլեկտիվ խոշոր տնտեսական մթերք-
անչեղ գերաճման համար, զ) գյուղատնտեսական մթերք-
աների վերամշակման ձեռնարկութայնների հետագա
զարգացման համար՝ այս չինարարութայն մեջ լայնորեն
ներգրավելով հենց իրեն գյուղացիութայն միջոց-
ները, յե) կոոպերացման համար»:

Կոնֆերանսն ընդգծեց, վոչ գյուղատնտեսութայն բարձրաց-
ման կարևոր միջոցներից մեկն է կոոպերատիվացիան:

ՍՈՎԽՈԶՆԵՐԻ ԳԾՈՎ.

«Կոնֆերանսը լիովին հավանություն է տալիս Կենտ-
կոմի վորոշմանը եւր սովխոզների կազմակերպման մասին,
վորոնք ապահովում են 1932 թվին առկվալն 1.646.200
տոնն ապրանքային հացի արտադրութայնը, և այս խնդրի
տոնն ապրանքային հացի արտադրութայնը: Այս առաջադրու-
թյունը մինիմալ համարելով, կոնֆերանսն առաջարկում է
կուսակցութայն կազմակերպման համար պիտանի լրացուցիչ
սովխոզների կազմակերպման համար պիտանի լրացուցիչ
ազատ հոգային ֆոնդերի հետագա վորոշումն աշխարհի
հաշվով, վոչ հնգամյայի վերջին ամրացնել Զերնուրես-
տին 10-ից 12 միլ. հացահատկային հոգամաս. վորպես
սովխոզների հետագա ընդարձակման ուղեգրով:
Արձանագրելով հիմ սովխոզների աշխատանքների
բարձրացման և բարելավման ապարկում տարված աշ-
խատանքի անբավարար վիճակը, կոնֆերանսը հավանու-
թյուն է տալիս Պետգյուղաինդիկատի, Շաքարատրեստի և

Ուկրադինացի լադուման զեկուցումները առթիւ Քաղըրյու-
րոյի ընդունած վորոշումներին, վրոնք հին սովորոնների
ամբացման զծով են ուղղված, և առաջարկում են կուակադ-
մակերպություններին ապահովել այդ վորոշումներին լիա-
կատար կիրառումը կյանքում»:

ԿՈՒԽՈՋՆԵՐԻ ԳԾՈՎ .

«Լիովին հավանություն տալով կոլխոզային շարժման նյութական և ֆինանսական աջակցության ասպարեղով՝ Կենտկոմի կազմից կիրառված միջոցներին, կոնֆերանսն ընդգծում է, վոր կոլխոզային շարժման ամբողջ կենսունակությունը ցուցաբերող ամենահական փաստն այն է, վոր կոլխոզներն անում են հենց իրենց գյուղացիական մասսաների ինֆլագործունեության և նախահանուբյան հիման վրա, վոր խոշոր տնտեսության առավելությանն են արդեն գտնում են իրենց արտահայտությունը կոլեկտիվում (կոլխոզներում) բերքը միջին գյուղացիականից բարձր է, ապրանքայնությունը զգալի կերպով գերազույցում է անհատական գյուղացիական տնտեսությունների ապրանքայնությանը, բազմադաշտային սերմաշրջանառությունները և հողի բարելաված մշակումը զնալով ալելի լայն չափերով են կիրառվում) : Վորպես կոլխոզային շարժման առանձնապես կարևոր դիմ վերջին ժամանակներս, կոնֆերանսն ընդգծում է վոր միայն գյուղի չբավորական շերտերի, այլ և միջակետ ձգտումը դեպի կոլեկտիվ տնտեսությունները, վորոնք միավորվում են կոլխոզներում իրենց ինվենտարով և տնտեսներով, կոլխոզային շարժման կարևորագույն բացը նրա զարգացման ներկա շրջանում այն է, վոր նրա կազմակերպչական ընդգրկումը և նրա անխնիական բազայի ուժեղացումը զգալի կերպով հետ են մնում ներքինից յեկամ շարժման ծավալից և պահանջներից :

Կոնֆերանսն անհրաժեշտ համարեց .

ա) ապահովել կողմնակիցների ծախսավող մատակարարումը բարդ մեքենաներով և մանավանդ տրակտորներով:

բ) ուժեղացնել հողի հասարակական մշակման գործում արտադրական պրոցեսներին համախմբման աշխատանքը :

դ) ամեն կերպ աջակցել ամբողջական գյուղերի աշխատանքի կողմնակալի ձևերին անցնելու ինքնակառավարին .

դ) ոժտանդանակել հին կողմնորոշման խոչորացմանը .

յե) ուժեղացնել կոլխոզարժման ու պերատիվ և պլանային դեկավարութիւնը :

Կոնֆերանսը միաժամանակ մատնանշեց, Վոր անհրա-
ժեշտ է ուժեղացնել ընդհանուր քաղաքական և կուլտու-
րական աշխատանքը կոլլեկտիվներում, կոմյերիտմու-
թյան և կուսակցության շարքերը ներգրավել կոլխոզների
ամենագլխավորից և սոցիալիստական շինարարության
գործին նվիրված անդամներին, վճռականապես բարելա-
վել սոլխոզներին և կոլխոզներին համար մասնագետ աշխա-
տողներին և կազմակերպիչներին կադրերին ստեղծման գոր-
ծը։ Սրա հետ միասին կոնֆերանսը պահանջում է սոլ-
խոզներից և կոլխոզներից բազմակողմանի ուղնության ըն-
դարձակումը չբավարարական և միջակային տնտեսության-
ներին։

ներին :
«Գյուղացիության հետ զտգման նոր ձևերի համեմատ
պետք է հոգորդանքների աշխատանքներում վերացվեն մինչ
հեղափոխական զենատվային սահմանափակման վորև
մնացորդները, վորն ազրիկուտուրային աշխատանքը
հանգեցնում էր առանձին ունեվոր տնտեսությունների
ստացտարկմանը : Հողային որգանքերը պետք է դառնան
խոշոր սոցիալիստական գյուղատնտեսության կազմակեր-
պչներ և գյուղատնտեսության մեջ ազրիկուտոչային
հեղափոխության դեկավարներ՝ ներգրավելով նրա մեջ
չբավորական և միջակային տնտեսությունների միլիոններ
և նրան ծառայեցնելով բոլոր գյուղատնտեսներին և հո-
ղաշինարարներին» :

(XVI *Կալուկոնֆերանսի բանաձևը*) .

(Ընկ. ՍԼԵպկովի Թեղիսնեբը) .

(Տես Կողեւէկի հոդվածը, «Մեամբիւմ» № 3, 1929 թ.) .

«Յերկու խոսք կուսակցութեան զեկավարութեան մասին արձմիությունների նկատմամբ: Վերջին ժամանակներս այս հարցում կուսակցութեան ուշադրությունն ուժեղացել է: Դա անհրաժեշտ է՝ նկատի ունենալով, Վոր կուսակցութեան զեկավարութեան հարցի նկատմամբ վորոշ պրոֆաշիստոզների մեջ կան բացահայտ տատանումներ: Այստեղ հիշատակեց ընկ. Կոզելիվի հոդվածը «Մետալիստ»-ի № 3-ում: Հոդվածը զբված է «Լենինյան սրբրը և արձմիությունները» նյութի մասին: Այնտեղ սրված է ուշադրությունը արձմիությունների «թափահարման» մասին, հին տրոցկիստական տեսակետների դեմ, պաշքաբերելու խնդրի վրա: Արձմիությունների «թափահարման» տրոցկիստական քաղքականութեան դեմ պաշքաբը ընկ. Կոզելիվի ատաջադրում է, վորպիս ատանձնապես ակտուալ խնդիր՝ ակնարկելով վոր այս տեսակետից կուսակցութեան մեջ ներկայումս գործն անքան ևլ լավ չէ զբված: Դա ընկ. Կոզելիվի կարծիքով կազված է ներկա չրջանում տրոցկիզմի դեմ պաշքաբի ուժեղացման անհրաժեշտութեան հետ: Սակայն պարզ է, վոր ընկ. Կոզելիվի բացահայտ կերպով չփոթութեան մեջ է ընկել: 1921 թվին տրոցկիզմը իրոք վոր հայանի դարձավ արձմիությունների «թափահարման» քաղքականութեան պաշտպանությունով: Սակայն վերաբերում է արզյոք դա ալթմյան տրոցկիզմին: Վոչ, ալթմյան տրոցկիզմը ուշադրութութունը ալլ հարցի վրա յե սրում: Ալթմյան տրոցկիզմը բորբոքում է բանվորների ատանձին խմբերի ցերալին տրամադրությունները ընդեմ ամբողջութեամբ վերքրած բանվոր դատակարգի շահերի: Ալթմյան տրոցկիզմը խանդարում է աշխատանքի արտադրողականութեան ամմանը, արտադրական դիսցիպլինան և այս բոլորը քողարկում է ազադակներով բանվորների շահերի պաշտպանութեան, արձմիությունական դեմոկրատիայի և այլ հարքերի մասին: Ընկ. Կոզելիվի պատերազմ հայտարարեց տրոցկիզմին, իսկ իրականում նրա ամբողջ հոդվածը վոչինչ չի ասում այն մասին, ինչ ալթմյան տրոցկիզմի դեմ պաշքաբի խնդրում ատանձնապես կարևոր է կուսակցութեան համար՝ աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման, աշխդիսցիպլինայի ամբացման, արտադրութեան զեկավարման գործում բանվորների ներքբավման մասին: Այս բոլորը ընկ. Կոզելիվի մոռացութեան տվեց և իրեն իսկ համար աննկատելի կերպով ընկ. Կոզելիվի խոսքերով տրոցկիզմին (հին) դեմ դաքս յեկավ, իսկ իրականում տրոցկիզմի (նոր) ունում: Ապա ինչպես զենկ արձմիությունների նկատմամբ կուսակցութեան զեկավարութեան ամբացման խնդիրը: Ալթմյան պալմաններում պետք է

առանձնապես վճռական կերպով պայքարել արձախու-
թյունները կուսակցությանը հակադրելու, կուսակցու-
թյունից արձախությունների մեկուսացման փորձերի
դեմ: Այդ տեսակետից վատ նշաններ մենք արդեն ունենք:
Պետք է լիովին ապահովել կուսակցության ղեկավարու-
թյունն ու հակադրությունը արձախությունների ամբողջ աշ-
խատանքի նկատմամբ»:

(Ընկ. Մուրադովի յեղրափակման խոսքը Կենսո-
ւմի ղեկուգման առթիւ Մոսկվայի նահապետին XVIII
կուսկոնֆերանսում, Բյուլ. № 5, Էջ 11—12).

3. Բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարի մասին իր բանաձևում XVI հոսակոնֆերանսը ընդունեց նաև մի շարք վորոշումներ կուսակ-

հոսակոնֆերանսը ընդունեց նաև մի շարք վորոշումներ կուսակ-
ցության և կուսակցական ապարատի մեջ գոյություն ունեցող
բյուրոկրատիզմի տարրերի դեմ պայքալելու խնդիրների մասին:
Այդ վորոշումները մէ ավելորդ անգամ հաստատում են այ թեք-
ման հայտարարութիւններն ալն մասին, վոր
«բյուրոկրատիզմը և սերմանվում», վոր նա
«բյուրոկրատանում է» և ալն:

Հետագայում, վոր «անհրաժեշտ է ամենավրճ-

[illegible]

Դ. ՀԱՄ. Կ. (Բ.) Կ. ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ԹԵԿ-ՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ԶՏՄԱՆ ՅԵՎ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

I

1. Կուսակցութեան ընդլիմագութեանը մանրրութեական տարրերի ազդեցութեանը ուժեղացնելու, կուսակցութեանն աւելի միատարր, այն սոցիալիստական առաջնադասն և սոցիալիստական ռեկոնստրուկցիայի գծովութեանն հաղթանարմանը գործում աւելի մարտական դարձնելու, զեպի կուսակցութեանը յեղած փտաճութեանն ու նրա հեղինակութեանն աւելի ամրացնելու, նրա կողմը քաղաքի և դշուղի պրոլետարական և բաւարակային նոր շերտեր գրավելու համար, — կուսակցութեանը պետք է առանձին ուշադրութեամբ վերանայի իր շարքերը: Զտուժը պետք է նույնպէս նպաստի կուսակցութեան պրոլետարական կազմի ուժեղացմանը և կուսակցութեան կապերը բոլոր ամենայնի ամրացմանը բանվորական մասսաների հետ:

2. Առաջին գլխավոր գտումը կուսակցութեանն անցկացրեց 1921 թվին՝ ՆԵՊ-ին անցնելու շրջանում (հետագային 194-900 հոգի):

13-րդ և 14-րդ կուսհամագումարների միջև ընկած ժամանակաշրջանում կուսակցութեանն անցկացրեց վաշ արտադրական բջիջների անդամների և թեկնածուների ստուգումը, ընդ մէկն ստուգման յենթարկվեց կուսակցութեան ամբողջ կազմի 25%-ը մա հետագային ստուգվածների 6%-ը:

1926 թվին մասնակի կերպով ստուգման յենթարկվեցին գյուղական բջիջները:

1927 թվին անցկացվեց Համ. Կ. (Բ.) Կ. անդամներին և թեկնածուներին համաժողովներական վերացուցակադրում: Բացի այդ վերահսկիչ Հանձնաժողովի սխտեմատիկ աշխատանքի հետևանքով 1922 և 1928 (հուլիս) թվերի ընթացքում հետագային և ինքնա-կամ հեռացավ կուսակցութեանից 260-144 մարդ:

Այսպէս եր Համկոմկուսը կատարում կոմիտեներին պատկա-նելու պայմաններէ մեկը (կետ 13), վարը պահանջում է՝ «բոլոր այն յերկրների կոմունիստական կուսակցութեանները, ուր կոմունիստներն իրենց աշխատանքները լեզալ կերպով են տանում, պետք է պարբերաբար կուսակցութեան կերպութեանն անձնական կազմի, գտումներ (վերացուցակադրումներ) կատարեն, վարպետի սխտեմատիկորեն գտեն կուսակցութեանը ներստողոսկած մանրրութեական տարրերից»:

3. Նույն այս 8 տարվա ընթացքում կուսակցութեանը 3 անգամ աւելացավ, բարելավվեց նրա սոցիալիստական կազմը, ամրա-ցավ պրոլետարական կորիզը: Կուսակցութեան սոցիալական կազմում լենինի մահվանից հետո աեղի ունեցան հետեյալ փոփոխու-թյունները:

Նրանցից բոլոր սոցիալ. դրութեան

Թի'ը	Ընդամենը կոմ.-ներ	Բանվորներ		Գյուղացիներ		Ծառայողներ և այլք	
		հազ.	0/0	հազ.	0/0	հազ.	0/0
Առ 1/1 1924 թ.	444 089	298	44.3	93	20.2	158	35.5
Առ 1/VII 1928 թ.	1 529 289	928	61.6	324	21.5	235	15.6

Կոմունիստների կազմը բոլոր դրութեանը (հազարներով)

Թի'ը	Ընդամենը	Բանվորներ		Բաւարակներ և չորագործ		Ծառ.	
		(ստորին սպաս.)	հազ.	0/0	հազ.	0/0	և այլք
Առ 1/1 24 թ.	446	84	18.8	Տեղեկութեանը չկան			
Առ 1/VII 28 թ.	1 529	596	39.6	24	1.8	162	12.3

Այսպիսով բանվորների քանակն ու տեսակարար կշիռը կուսակցութեան մեջ ուժեղ են: Հարկուր հազարավոր պրոլետարներ կազմում, կուսակցութեան մեջ սոցիալիկ են մանրրութեական տարրեր, կենցաղային նեխման կրողներ, վորոնք կուսաշարքերն են բերել քաղաքում իրենց անձնական և հասարակական կյանքի ուրինակով՝ արհամարհում են բանվորների և աշխատավոր գյուղա-ցիներին հասարակական կարծիքը, մորթեպաշտ, կարյերիստական տարրեր, վորոնցից կուսակցութեանը բավարար չափով չի մաքրու-վում վերահսկիչ Հանձնաժողովների ամենուրեք անտեմատիկ աշխա-տանքների միջոցով:

1. Կուսակցութեան գտումը պետք է ազատի Համ. Կ. (Բ.) Կ. շարքերը նման տարրերից:

2. Ընդհանուր գտումը պետք է ընդգրկի ամբողջ կուսակցու-թյունը, այդ թվում նաեւ արտադրական բջիջները: Բանվոր գա-սակարգի կազմը վերջին տարիների ընթացքում զգալի կերպով փո-փոխվեց: 1921 թվին, գտումից շատ շանցած, լենինը գրում էր.

«Անկասկած է, վոր մեզանում բանվորներ են հաշվում միշտ այնպիսի անձնավորութեաններ, վորոք միշտ լուրջ գպրոնք՝ խոշոր արդյունաբերութեան խմատում՝ չեն ու-ցել: Ամեն քայլափոխում բանվորների կատեգորիայի մեջ են ընկնում ամենախիսկական մանրրութեաններ, վորոնք պատահաբար և ամենակարճ ժամանակով են բանվորներ դարձել: Բոլոր խելք սպիտակ գլխաղլականները միան-գամայն վորոշակի կերպով հաշվի յեն անում այն հանդա-մանքը, վոր իրը թե մեր կուսակցութեան պրոլետարական բնույթը իրոք միշտ մի կերպ յերաշխեք չի հանդիսանում տ-

մենակարճ ժամանակում նրա մեջ մանրատնտեսական տարրերի զերակշռության հնարավորության գեղձ»:

Ամբողջ կուտակցության, այդ թվում և արտադրական րջիջների դրամը կնդատել կուտակցության մեջ անկուտակցական պրոբնտա-րական ակտիվի լավագույն տարրերի ներգրավմանը:

3. Հատուկ ուշադրություն և պահանջում կուտակցության գյու-ղական րջիջների դրամը:

«Գյուղական կազմակերպությունների կազմում գեղեց միանգամայն անբավարար և պրոբնտարական տարրերի տեսակարար կշիռը, և ուղղակի չնչին կոբխոդնիկներ կազմը: Սրա հետ միասին նրանց կազմում փորոշ գեղբում գլխի բաժին և ընկնում ունեոր գյուղացիներին, յերբեմն ևլ ախյիսի տարրերին, փորոնք մերձեցել են կուլակու-թյանը, քայքայվել են և միանգամայն ստար են բանվոր դասակարգին: Դա միանգամայն անհետաձգելի յե դար-ձնում այդ կազմակերպությունների վճուական բարելավ-ման, արմատական դաման և զգաի նորոգման խնդիրը»:

(Համ. Կ. (բ.) Կ. Կ. Կ. Նոյեմբերյան պլենումի բանաձևից):

Գյուղական րջիջներում և թեկնածուական խմբերում 1928 թ. կիսերին կար 310 594 կոմունիտ: Ըստ գրադմունքի նրանք հետևյալ կերպ են բաժանվում (տոկոսներով):

1. Բանվորներ և գյուղատնտ. բանվորներ . . . 7,7
2. Բացառապես գյուղատնտ. գրադվող գյուղացիներ 40,5
3. Գյուղացիներ, փորոնք բացի գյուղատնտեսությու-նից գրադվում են նաև արհեստներով, տնայնա-դործությամբ, բնարովի պաշտոնով և այլն 18,4
4. Գյուղական հիմնարկներում ծառայողներ . . . 23,8
5. Այլը (տնայնադործներ, արհեստավորներ և այլն) 9,4

Ուժեղ տնտեսությունների տեսակարար կշիռը կոմունիստների անտեսությունների մեջ ավելի բարձր և, քան թե ուժեղ տնտեսու-թյունների տեսակարար կշիռն ամբողջ գյուղացիական բնակչու-թյան մեջ: Այսպես հետադրությամբ 1.1170 կոմունիստների անտեսու-թյուններից՝

Տնտեսությունների խմբ-բերը ըստ արտադրության անտեսությունների արժեքի (սուբիներով)	Բոլոր գյուղացիական տնտես. գրադվող կոմու-նիստ. տնտես-երի մեջ	Բացառապես գյուղու-նտես. գրադվող կոմու-նիստ. տնտես-երի մեջ
Առանց արտադրության միջոցների	3,2	1,5
Մինչև 200	22,1	11,2
201-ից մինչև 400	27,3	18
401-ից » 800	21,5	34,5
801-ից » 1.600	13,0	26,6
1.600-ից բարձր	2,9	8,2

«Գյուղատնտ. կազմակերպությունները պետք և վճուակա-նապես գտվեն գասակարգայնորեն ոտար կամ կուլակային

տարրերի՝ առևտրականների, բայերի, հոգևորականու-թյան հետ չաղկապված տարրերից, կոտակցության այն-պիսի անգամներից, փորոնք իրենց վարած քաղաքակա-նությամբ հետու են պահում կուտակցությունից բատրակ-ներին և չքափորներին, փորոնք չեն մասնակցում գյուղա-տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման միջոց-ներին կիրառման դործում, չինտիկական տարրերից, փո-րոնք չեն կատարում կուտակցության գերեկտիվը չքափոր-վրա հենվելու և գյուղացիության միջակային մասսայի հետ գաչինք կնքելու մասին, կուտակցության ախյիսի անդամներից, փորոնք տնտեսական ուռճացումը հետու յե պահում նրանց գյուղում կոմունիստական պրոպագանդայի և կազմակերպության խնդիրներից, հեղափոխական որի-նականության չարամիա խախտողներից, իշխանությունի իրենց շահերի համար չարը գործածողներից»:

(Ընկ. Յարոսլավսկու գեկույցման թեզիսները):

4. Ոտար փոշ պրոբնտարական տարրերով առանձնապես կեղ-տաովել են կուտակցության փոշ պրոբնտարական րջիջները: XIII համագումարից հետո անցկացված ստուգումը ցույց տվեց, փոր-փոշ արտադրական րջիջների սոցիալական գրությունը զգալի կեր-պով բարելավվել և (բանվորները՝ 36,7%, ծառայողները և 39,4% են կազմում, գյուղացիները՝ 23,9%), նրանց կազմն անընդհատ կերպով լրացվում և պրո-տարական չարքերից առաջ քաշվածներով, բայց՝

«Հենց փոշ արտադրական րջիջներում և հնարավոր կուտակցական գրության ավելի լայն ոգտադործումն իրենց չահաղխատական նպատակների համար՝ փաստումներ, պրոտեկցիոնիզմ, կարյերիզմ, բյուրոկրատիկ վերաբեր-մունք զեպի մասսաները. հենց այստեղ և, փոր ամենից չառ ենք հանդիպում մասսաներին մեղանից վանող «կենցա-լային նեխման» փաստեր. հենց այս րջիջներում և, փոր գալին նեխման» փաստեր. հենց այս րջիջներում և, փոր փորոնք չեն յեփվել բայելիկյան կուտակցության մեջ և պահպանել են իդեոլոգիայական մեղ ոտար հայացքներ»:

(XVI կոնֆ. թեզիսները):

«Կուտակցության գտումը, — գրում և Լենինը՝ կազմված իրապես կոմունիստական աշխատանքի պահանջի անչեղ բարձրացման հետ՝ կրարելավի պետական իշխանության սպարաոր»:

III

1. Ընդհանուր գտումը հսկայական գծավարությունների հետ և կապված և պահանջում և ուշադիր նախապատրաստ-

տում, գուման խնդրի բազմակողմանի բացատրությունն փոշ միայն կուսակցությունը բոլոր անդամներին և թեկնածուներին, այլ և անկուսակցական բանվորներին և գյուղացիներին: Զուտմը պետք անցկացվի կոմունիստական կուսակցության ղապակալային խնդիրների հայացակետի տակ: Անթուլյատրելի յե գուման վերածումը կուսակցականների անձնական կյանքում մանր-մունր հարցերում փորձիվելու և զուտմը գոհակացնելու յերևույթի:

Զուտմը պետք և անխնա կերպով իր շարքերից դուրս չպրտի իբնն ոտար, իր հաջողությունների համար փնտաակար, դեպի իր պայքարն անտարբեր տարրերին, անուղղելի բյուրոկրատներին, ներս սոցոսիալիզմներին, դասակարգային թշնամու հետ կապվածներին և նրան ոգնիզներին, տնտեսաւան, ուսճացման հետ անհարժ կուսակցութունից կտրվածներին, հակասութականներին, կրոնական պաշտամունքի գաղտնի կողմնակիցներին՝ մերկացնելով ծայրված տրոցկիստներին, մյասնիկովյիններին, գեցիստներին և այլ հակակուսակցական խմբավորումների կողմնակիցներին, գտելով նրանցից կուսակցությունը:

Զուտմը պետք և միևնույն ժամանակ՝ ամբողջ կազմակերպության աշխատանքը, ստուգել բջիջները աշխատանքը, ավելի բնկերական հարաբերություններ ստեղծել կուսակցության անդամների միջև, կուսակցության քաղաքականության և բախտի համար յուրաքանչյուրի պատասխանատվության զգացումը բարձրացնել, խթան հանդիսանա քաղաքական գիտելիքների մակարդակի բարձրացման համար, ուժեղացնել պայքարը բյուրոկրատիզմի դեմ, բարձրացնել կազմակերպության բոլոր անդամներին ակտիվությունը, ուժեղացնել նրանց կապը բանվորների և գյուղացիների մասսայի հետ, ուժեղացնել նրանց ակտիվ մասնակցությունը գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման, արտադրության և վարչականության ուղիղնալացման, աշխատանքային գիտելիքներին բարձրացման, ամեն տեսակի ավելորդությունների վերացման մեջ և այլն: Զուտմը չպետք և կրի փոշ նեղ-քննությունների փոշ ել գնտական-դատարենչական բնույթ:

2. Զուտմը պետք և բացահայտ կերպով անցկացվի՝ մասսաների ներգրավումով, նա հաջող կլինի այն դեպքում միայն, յեթե թե ուղղեկցվի քննադատություն և ինքնաքննադատության ամենալայն ծավալումով տեղական և բնդհանուր մամուլում, պատրիարքում, կուսփողովներում և անկուսակցական բանվորների ու գյուղացիների մասնակցությամբ դոնրաց ժողովներում: Անհրաժեշտ դեկավաւովիլ լենինի նակագով, վարը գրում եր:

«Կան վայրեր, ուր կուսակցությունը դառնում են հենվելով անկուսակցական բանվորների փորձի և ցուցմունքների վրա, դեկավաւովիլ նրանց ցուցմունքներով, հաշվի առնելով անկուսակցական պրոբետարական մասսայի կրծիքը: Ահա սա յե ամենաարժեքավորը, ամենակարևորը: Յեթե մեկ իրոք հաջողվեր այս ձևով դառնել կուսակ-

ցությունը վերեից մինչև ներքև՝ «անկախ անձնավորություններից»՝ ապա հեղափոխության նվաճումը իրոք խոշոր կլիներ»:

(Լենին, հ. 18, մաս 1, էջ 360)

Միևնույն ժամանակ անհրաժեշտ և:

«) Վոշ մի դեպքում թույլ չտալ, վոր դոնրաց ժողովները վերածվեն դեմագոգիկ յերևույթների պրոլետարիատին ստար տարրերի կողմից կուսակցությունը վարկաբեկելու համար և նման ժողովներին թույլ չտալ անաշխատ և դատարկարգայնորեն ստար տարրերին:

2) Վոշ մի դեպքում անկուսակցական մասսայի պոշից քարշ չգալ աշխտեղ, ուր դոնրը վերաբերում և այս կամ այն կուսակցականի վարած կուսգծի ճիշտ լինելը վորուշելուն:

3) Ոգտագործել նույնպես բաց ժողովները կուսակցության գիծը բացատրելու և կուսակցության շարքերը անկուսակցական բանվորներին, բատրակներին և չքավոր գյուղացիներին լավագույն տարրերը ներգրավելու համար:

Բոլոր ցուցմունքները՝ կուսակցության մեջ յեղած արժեքավոր կոմունիստական տարրերի նկատմամբ զգուշ և խնամքոտ վերաբերմունք ունենալու և գուման ու ստուգել յե խնամքոտ վերաբերմունք ունենալու և գուման ու ստուգել ման աշխատանքների համար միանգամայն բնկերական ման աշխատանքների անհրաժեշտությունը մասին՝ հատկապես վերաբերում են բաց ժողովներին, վորոնցում ներկա յեն լինում նաև անկուսակցականները»:

(16 կոնֆ. թեղիաներից)

3. Կուսարքերի գուման և ստուգման աշխատանքը պետք և կապված լինի կուսակցության անմիջական մեծ մասնաշաղկան աշխատանքի հետ՝ բացառել բանվորների և աշխատավորական լայն խառանքի մեջ կուսակցության հիմնական խնդիրները բնթացիկ մասսաների համար յե խնդիրները, վորոնց հայացակետի տակ պետք և չըջանում, այն խնդիրները, վորոնց հայացակետի տակ պետք և համարժեք չեն յե լինում: Այսպիսով կուսակցության գրեթե անբաժանելի պետք և կապված լինի բայլելիկյան կուսակցության ամենալայն պրոպագանդայի հետ: Նա պետք և ուժեղ խթան հանդիսանա՝ կուսարքերի մեջ բանվորներին ներգրավելու գործում:

Կապիտալիզմի մասնակի ստաբիլիզացիայի փոշ միայն չը-
վերջացրեց, այլ ընդհանրապես սրեց հակասութիւններն առանձին
կապիտալիստական յերկրների և նրանց խմբավորումների միջև :

երգացիայի մասին .

«Այդ յերբորդ չըջանը յերևի գտնված է այննպառաք
կով, վորպեսզի ծածկեն, վոր Գործադիր Կոմիտեն առաջ
ստարիլիզացիայի յերևույթները սխալ էր գնահատում և
խոր անալիզ չէր անում : Փառստորեն հարարերական ստա-
բիլիզացիայի յերկրորդ և յերբորդ չըջանի միջև անհնար է
վորեն խիստ սահմանադժուժ գտնել» : (Աջերի պլատֆոր-
մայից) : Գեորգանիայի Կոմիտեի աշխատանքի կազմավարությո-
նը փորձում է բացասել կապիտալիզմի վաստացի ուժերը
ներկա սխուռացիայի պայմաններում : Գոյություն ունեցող
ուժերի հարարերության ուսու գնալ գնահատությունը նա բո-
ղարկում է ուղարտյունիդով : Կապիտալիզմի աշխատանքի
ստարիլիզացիան պատկերացվում է, վորպես «փոսած»
ստարիլիզացիա, և հայտարարվում է նոր, սուր հեղափո-
խական չըջանի անմիջական մոտեցման մասին . . . Գ . Կ . Կ .
խական չըջանի անմիջական մոտեցման մասին . . . Գ . Կ . Կ .
աշխատանքի կազմավարությունն իր հույսը պատսխի կերպով
աշխատանքի կազմավարությունն իր հույսը պատսխի կերպով
աշխատանքի կազմավարությունն իր հույսը պատսխի կերպով

(Աջերի Հայտարարութիւնից Սաքսոնական Լանդ-
տագութ, 17 Հունիս. 1929 թ.):

«Կենսական մեծամասնությունը ընդունում է Զինատանում յեղած պատերազմը, ԽՍՀՄ դեմ պատերազմի պատրաստումը, պրոլետարիատի ձախացումը և այլն, սակայն պրոցեսի մյուս կողմը, վորը պայմանավորում է հակասությունների սրումը, «անտեսություն արագ դարգացումը», այսինքն համապատասխան ստորբիլիդացիայի այժմյան բաղիտի տնտեսական, հետևապես՝ նաև՝ բուրժուազիայի քաղաքական իշխանություն և ռեզյացումը, — դա՛նա չի ուզում տեսնել, վորովհետև նա չի համապատասխանում արմատական Փրազի քաղաքականությունը, վորով Կենսական մեծամասնությունը աշխատում է Կոմինալերնի կողմից տրված համաշխարհային գրություն անալիզի վաստացի ուսվիդիան ծածկել :

(Գերմանիայի Հաշտվողականների պլատֆորմայից,
«Ինտերնացիոնալ» № 24, 1928 թ).

«Ձախ սոցիալ-դեմոկրատիան այն պատճառով չի կարելի գլխավոր թշնամի անվանել և այն պատճառով չի կարելի նրա՝ վորպես ալյուրսինի դեմ պայքարել, վոր նա գոյություն ունեցող իրազեության պայմաններում գործնականում գլխավոր թշնամի չի: Կամայ թե ակամա մենք պետք է որեցոր քննադատենք սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության և արհմիությունական առաջնորդների գործունեական քաղաքականությունը: Կործանիչ է կերպով բանվոր դասակարգի վրա ազդող այդ քաղաքականությունը իր ամբողջ ծավալով վորոշվում է աջ սոցիալ-դեմոկրատների կողմից: Այստեղից հետևում է, վոր մեր գլխա-

(Վախտեքի հոդվածը, «Ինտերնացիոնալ» № 1) .

Համ. Կ. (բ.) Կ. մեջ յեղած աջ թեքման ներկայացուցիչների հաշուառությունը յուրեն այն մասին, վոր այդ քաղաքականությունը «բայաբախում է» Կոմիւնտեռնը, առաջացնում է նրա շարքերում պառակտումներ, —վիճ միայն կոմկուսակցությունները սոցիալ-դեմոկրատական արագիցիաներից և յերեւույթներից մաքրելու խնդիրները հասկանալ և նշանակում, այլ և աջերիմ փաստացի աջակցություն ցույց տալ Կոմիւնտեռնում:

1. Համ. Կ. (Բ.) Կ. մեջ յեղած աջթեքման արմատները գնում են մինչև բանդոյ դասակարգին չըջապատող մանր-բուժուսական տարրերը: Աջ թեքման բազան ամենաբիշ կաշուն և ամենից շատ մանր-բուժուսական ադդեցության և վերասեման յենթակա տարրերն են կուսակցության վոչ պրոլետարական սեկտորում և բան-վորներին ամենահետամնաց, զեռ ևս Փարբիկա-գործարանային յերկարատև դպրոցով չանցած, գյուղի հետ և քաղաքի մանր բուժուսութայի հետ կապված շերտերն են:

2. Համ. Կ. (բ.) Կ. աջ թեքման ներկայացուցիչները փորձում են ապացուցել, Վոր նրանք Համկոմկուսի գլխավոր գծից տարբեր-վող հատուկ զիծ չունին: Այժմ ուկրաինացիների այս ձգտումը կոծկել-վաստերը և հարցը ներկայացնել լուկ Վորպես կարծիքների տար-բեր գունավորումներ, ոպորտունիզմի՝ բնորոշ առանձնահատկու-թյունն և միայն, վորի մասին Լենինը ասում էր.

«Յերբ խոսվում ե ոսորտայունիզմի դեմ պայքարի մասին, չբուկեաք ե յերբեք մոռանալ ալթմյան ոսորտայունիզմի բնորոշ գիծը՝ նրա բոլոր ե ամեն տեսակի բնագավառներում. նրա անվորոշելիութունը, ցրվածութունը, քողարկվածութունը: Ոսորտայունիզմն իր իսկ բնույթով միշտ ել խուսափում ե հարցի վորոշակի ե անշեղ գրումից, հալմասարադրն ե վորոնում, լորդունքի նման գալարվում ե իրար քացասող յերկու տեսակեաների միջև՝ ձգտելով համաձայն լինել թե՛ մեկի ե թե՛ մյուսի հետ, իր սարաձայնությունները հանգեցնելով վորքերի ուղղումների, տարակուսանքների, քարի ե անմեղ ցանկությունների ե ալին»:

62

Լենինը նույնպես խոսում է սպորտյունիզմի մասին .

«Նրա ախպիկ է բնորոշ գիծն է՝ բուպեյի տրամադրություն հեշտությամբ յեկնարկվելը, նորույթին ընդմագրելու անբնական կուլթյունը, ֆաղափական կարմատեսությունը և հաստիքն բնավորություն չունենալը: Սպորտյունիզմը կուսակցության յերկարատև և ետևան չահերի զոհերն է նրա բուպեյական, անցողիկ, յերկրորդական չահերին»:

(Լենին, Տ. VՍ, № 2, էջ 94)

3. Համկոմկուսում աջ թեքման գիծն իրենից ներկայացնում է կապիտուլյացիա ժողովրդատնտեսության սոցիալիստական ուկոնտակցիայի և ՍՍՀՄ-ում դատակարարչին պայքարի սրման հետ կապված դժվարությունների առաջ:

Աջերը չեն հասկանում, վոր ուկոնտարուկոմի չրջանը լուրջ բեկում է նշանակում ՍՍՀՄ տնտեսական և ֆաղափական զարգացման մեջ. չեն հասկանում ինդուստրիայի զարգացման արագ տեմպի ֆաղափականության կիրառման անհրաժեշտությունը, վորպեսզի պատմական կարճ ժամանակաշրջանում կարողանանք հասնել և զերազանցել առաջավոր կապիտալիստական յերկրները. չեն հասկանում, վոր բանվոր դատակարգի զողումը զյուզացիության հիմնական մատայի հետ նոր ստադիա յե մտել և նոր ձեեր և բնդունում՝ ապելի և ապելի արադդրական բնույթ ընդունելով. չեն հասկանում, վոր սոցիալիստական չինարարության ալա բեկման չրջանում յերկրում դատակարարչին պայքարի սրումը անխուսապելի յե:

Այդ պատճառով նրանք կոնյուկտուր տնտեսական դժվարությունները բացատրում են միայն պլանային բացերով և զեկալաբություն սխալներով՝ քողարկելով և լուսության մասնելով դատակարարչին պայքարի սրումը յերկրում, ինչպես ալդ դժվարությունների կարեոր որյեկտով պատճառներից մեկը:

Աջերը չեն համաձայնվում կուսակցության գլխավոր դժի հետ նրա ֆաղափականության բորոր հիմնական հարցերում և նախ և առաջ սոցիալիստական ինդուստրիացման տեմպի հարցում, կուլակություն և ընդհանրապես կապիտալիստական տարրերի վրա սոցիալիստական հարձակման ծավալման հարցում և գյուղում տնտեսության սոցիալիստական ձևերի բազմաիզմանի ամրացման հարցում:

Աջ ուկոնտիստները իրենց դատարկարանություններով «գյուդատնտեսության դեգրադացիայի» մասին դիմակալորում են իրենց սպորտյունիստական պլատֆորման գյուդատնտեսության զարգացման ուղիների հարցում:

Հակառակ XV՝ կուսամագուծարի վորոշման աջ ուկոնտիստները ձգտում են «կուլակի վրա հարձակման ուժեղացման» մասին կուսակցության գիծը փոխարինել կուլակի հետ խաղաղ կենակ-

ցություն և «սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներաճման» ֆաղափականություն:

Թերազնահատելով կոլտոցների և սովխոցների դերը՝ աջ թեքումը բացահայտ կերպով զերազնահատում է անհատական չրջանակներում զյուզացիական տնտեսության զարգացման հնարավորությունները և փաստորեն կուլակային տնտեսության զարգացման համար հնարավորություններ ընդլայնման գիծ և վերցնում:

Այստեղից են բղխում նրանց առաջարկները՝

կուլակները անհատական հարկադրման վերացման մասին.

Հացահատիկների գների հետագա բարձրացման մասին.

Հացամթերման գործում կուլակների վրա արվող ճնշման դադարեցման մասին:

Աջ ուկոնտիստները նախ լիբերալ բացատրություն են տալիս, պաշտպանում են զյուզացիությունը մշտական զիջումներ անելու տեսությունը, վորը վկայում է այն մասին, վոր նրանք մոռացություն են տալիս պրոլետարիատի զեկալար դերը զյուզացիության հետ դաշինքի հարցում և միջակի հետ դաշինքի մասին լենինյան ուսմունքի բացահայտ ուվիզիա յե նշանակում: Լենինն ասում էր.

«Բանվոր դատակարգի և զյուզացիության համաձայնություն Ֆորմուլայի վրա հաճախ կանդ են առնում և հաճախ մեր զեմ են ուղղում այն խորհրդային իշխանության թշնամիները այն պատճառով, վոր ինքն ըստ ինքյան ալդ Ֆորմուլան միանգամայն անփորոշ է: Բանվոր դատակարգի և զյուզացիության համաձայնեցում տեսլով ինչ ուղես կարելի յե հասկանալ: Յեթե նկատել չունենանք, վոր համաձայնեցումը բանվոր դատակարգի տեսակետից այն ժամանակ միայն ընդունելի, ճիշտ և սկզբունքորեն հնարավոր է, յերր նա պաշտպանում է բանվոր դատակարգի զիկատություն և դատակարգի վաշնացման գործին ուղղված միջոցներից մեկն է, ալա զյուզացիության հետ բանվոր դատակարգի համաձայնեցման ալա զյուզացիության միջոցով և վորպես մի Ֆորմուլա, վորը խորհրդային իշխանության և զիկատության թշնամիները բերում են իրենց հայացքների համար»:

(Լենին, Տ. III մ. I, էջ 257):

4. Աջ ուկոնտիստները ստահա և ամբողջովին Ֆալշիվ կերպով մեկադրում են կուսակցությանը նրանում, վոր իրր թե նա զյուզացիության նկատմամբ իր ֆաղափականության «ոտգմա-ֆեոզադացիության նկատմամբ իր ֆաղափականության «ոտգմա-ֆեոզադացիության չահագործման լողունգով», վոր նա հեռանում է նախ զիրական չահագործման լողունգով, վոր նախ չահագործման լողունգով և արտաքերից, վոր նախ չահագործման լողունգով և արտաքերից միջոցների սխալմով:

III

1. Քաղաքական այն գիծը, վոր աջ թեքումը և զեկալային թեքությունը աշխատում են հակազդել կուսակցության գլխավոր գծին իր հիմքում ունի սխալ տեսական հայացքներ դատակարգային

պայքարի եյուրքյան մասին անցողական շրջանում: Այս հայացք-
ների կենտրոնական իդեան սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներածման
սեպուլքունն է:

Ընդ. Բուխարինը 1925 թվին գրում էր.

«Յենթադրենք, վոր դորձ ունենք խնայողական դան-
ձարկոյները և վորեւ վարկային կոոպերացիայի հետ: Դի-
ցուկ թե մեր առաջն է ունենոր գյուղացին, վորն ալելորդ
փող ունի, ուզում է կուտակել: Ո՞ւր է մտցնում նա այդ
փողերը: Մեր պետանան բանկի հետ կապված խնայողա-
կան գանձարկը: Այսպիսով գյուղացին չաճադողոված է
մեր բանկի, մեր պետական ռեժիմի կաշուսթյան մեջ:
Իսկ յեթե այդ բանկը տալիս է նրան նրա վարկային կադ-
մակերպության միջոցով ալելի եժան վարկ, քան թե ցա-
րի որով, ապա նրա շահագրգռվածութունը ալելի ևս ա-
ճում է: Վերցնենք մեզ համար ալելի անձեռնուս որինակ:
Կուլակը, վորը շահագործում է իր բառրակներին, կուտա-
կում է, հավելյալ արժեք է ստանում, ալանդներ է մըտ-
ցնում: Ո՞ւր է մտցնում նա ալանդները: Վերջին հաշվով
մեր բանկը: Ստանձում ենք մենք դրանից վորեւ ուզու-
մանում ենք, վորովհետեւ դրանով մենք ունենք լրացու-
ցիչ բնասուրաներ, վորոնց աճումը հնարավորություն է
տալիս մեզ վարկավորելու միջակային կոոպերացիան և
գյուղացիության ամբողջ մասան տանել դեպի անտեսա-
կան վերելք: Կուլակի ալանդը մենք կողտագործենք նրա
համար, վորպեսզի աջակցենք գյուղացիության մյուս
խավերին»:

(«Բալլէիկ» № 9-10, 1925 թ. Բուխարինի հոդվածը

«Նոր տնտես. քաղաքակ. և մեր խնդիրնորի մասին»).

Դուրս է գալիս, վոր կուլակը շահագրգռված է մեր վարկա-
յին սխտեմի զարգացման, խորհրդային տնտեսության ամրաց-
ման մեջ:

Իսկ ահա թե ինչ էր գրում կուլակների մասին Վլադիմիր
Իլիչը.

«Կուլակները ամենագաղանային, ամենակոպիտ, ա-
մենավայրենի շահագործողներն են, վորոնք այլ յերկրնե-
րի պատմություններում քանիցս վերականգնել են կալ-
վածատերերի, թագավորների, տերտերների, կապիտա-
լիստների իշխանութունը: Կուլակներն ալելի շատ են,
քան թե կալվածատերերն ու կապիտալիստները: Այնու-
ամենայնիվ կուլակները ժողովրդի մեջ փոքրամասնու-
թյուն են կազմում: Այդ արյունարբուները հարստացել են
ժողովրդական կարիքի վրա, պատերազմի ժամանակ,
բարձրացնելով հացի և այլ սրտդուկտների գները:

Այդ սարդերը չաղանում էին ի հաշիվ գյուղացիների
քաջքայման պատերազմից, ի հաշիվ սոված բանվոր-
ների, Այդ տգրուկները խժում էին աշխատավորների
արյունը, այնքան ալելի հաստանալով, վորքան ալելի
սովի յեր մատնվում բանվորը քաղաքում և գործարան-
ներում: Այդ վաժպիրները հավաքում էին և հավաքում
են իրենց ձեռքը կալվածատիրական հողը, նրանք նո-
րից և նորից կաբալայի տակ են գցում չքավոր գյուղա-
ցիներին:

Կուլակներն ուզում են գյուղական չքավորության
խաղաղամուտությամբ, ցրվածությամբ, ջլատությամբ:
Նրան գրգռում են բանվորների գեմ, յերբեմն կաշառում
են նրան՝ հնարավորություն տալով նրան մի հարյուր
ոուրի «չաճել» հացի սպեկուլյացիայից (և միևնույն ժա-
մանակ հազարներով թալանել չքավորությանը): Կու-
լակները ձգտում են իրենց կողմը քաշել միջակ գյուղա-
ցուն, և յերբեմն այդ նրանց հաջողվում է»:

(Լենին, հ. XX մ. 2, էջ, 257).

Սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներածման միտքն ալելի վառ կեր-
պով արտահայտել է ընդ. Բուխարինը իր «Սոցիալիզմի ուղին և
բանվորա-գյուղացիական դաշինքը» գրքում:

«Մեր կոոպերատիվ, գյուղացիական կազմակերպու-
թյունների հիմնական ցանցը բաղկացած կլինի վոչ թե
կուլակային, այլ «աշխատավորական» տիպի բջիջներից,
վորոնք ներաճում են մեր ընդհանուր պետական որդանե-
րի սխտեմի մեջ և այսպիսով սոցիալիստական միասնա-
կան շղթաների ողակները դառնում: Մյուս կողմից, կու-
լան շղթաների կոոպերատիվ բնիքը նույնպես բանկերի և այլն
լակային կոոպերատիվ կենրանն այդ սխտեմի մեջ. բայց նրանք
միջոցներով ոտար տեսակի կլինեն, ինչպես որինակ կոն-
վորոչ չափով ոտար տեսակի կլինեն, չեռանդությունները:
Հետագայում ի՞նչ կը-
ցեստին նման կուլակային կոոպերացիաների հետ:
պատահի որինակ, վոր մենք ունենք վարկային ըն-
Յենթադրենք, որինակ, վոր մենք ունենք վարկային ըն-
կերություններ, վորոնց գլուխ են կանգնած բոլորի հեղի-
նակությունը վայելող կուլակները: Այդ կուլակային կոո-
նակությունը վայելող կուլակները: Այդ կուլակային կոո-
պերատիվ, յեթե նա ուզում է ծաղկել, անխուսափելի-
պես պետք է մյուսների նման կապված լինի տնտեսական
ընդհանուր որդաների հետ. նա որինակ իր սեփական
պետական որդաների հետ. նա որինակ իր սեփական
կոոպերատիվներին նման իրենց սեփական բանկային
կազմակերպությունները, բոլորը մեկ է նրանք անխուսա-
փելիորեն: պետք է կապված լինեն սրտեռարական պետու-
թյան հզորագույն վարկային կազմակերպությունների

հետ, փորձեց տրամադրություն տակ են գտնվում յերկրի հիմնական վարկային միջոցները: Կուլակն և կուլակային կազմակերպություններն ուրիշ յեղ չեն ունենա, փորձ-հետև գալիքացումն ընդհանուր շրջանակները մեր յերկ-րում նախապես արված են պլովետարական դիկտատու-րայի և այդ գերկատուրայի տնտեսական կազմակերպու-թյունների արդեն զգալի կերպով աճած ուժով: Յեթև կուլակը կամա թե ակամա մեր բանկերի ավանդատուն է, յեթև նա կամա թե ակամա սկսում է մի շարք հարաբե-րություններով կապվել մեր տնտեսական որդանների հետ, ապա նա անխուսափելիորեն վարոշ շրջանակների մեջ կտրվի»:

(Բուխարին, «Սոցիալիզմի ուղին և...», էջ 49).
Վերջապես, մի այլ տեղում նա բնի. Բուխարինը գրում է.

«Մենք նրան (կուլակին) ոգնություն ենք ցույց տա-լիս, բայց նա էլ՝ մեզ: Վերջ ի վերջո գուցե և կուլակի թոոր մեզ շնորհակալություն կհայտնի, փոր մենք նրա հետ այդպես վարվեցինք»:

(Բուխարին, Բալլչեիկ № 8, 1925 թ.).

Պորձնական աշխատանքում սոցիալիզմի մեջ կուլակի խաղաղ ներաճման տեսությունը հետևյալ կերպ է պատկերացվում.

«Կուլակի նկատմամբ յես կարծում եմ, փոր մենք ճիշտ կուրս ենք վերցրել: Չե փոր տնտեսապես մենք չառ եյինք կորցնում նրանից, փոր շարունակ կուլակին մեղանից հեռացնում ենք: Որինակ բերեմ իմ փորձից մենք կոլ տնտեսություն կազմակերպեցինք, փորի մեջ ներդրա-վեցինք 20% կուլակներ, 40% միջակներ և 40% չքավոր-ներ, բայց դրա հետ միասին նաև լավ կուսակցական ակ-տիվ՝ գյուղացիներից: Նման պայմաններում կուլակի ներդրավումից փոչինչ վատ բան չստացվեց: Պետք է միայն կուլակներին լրիվ կերպով սպասարկել և՛ կազմա-կերպչական, և՛ քաղաքական տեսակետից: Իսկ յեթև կու-լակը սկսի շարժվել, ապա նրան կարելի յե գուրս չարտել որինական հիմունքով: Կուլակային տնտեսությունների սպրանքային ավելորդությունները մեզ անհրաժեշտ են, նրանց փորձը նույնպես հարկավոր է, իսկ պետք յեղած սպասարկման և ճիշտ գեկավարման դեպքում մենք միշտ էլ կարող ենք անվնաս դարձնել կուլակային ազդեցու-թյունը գյուղում»:

(Մի ստորին աշխատողի յերույթից «Խլերոցենտրի» առաջին ադրոնոմիկական խորհրդակցության մեջ, հունվար, 1929 թիվ):
Կուսակցությունը յեղում է նրանից, փոր մենք կհասնենք ա-

պատաստվարդային հասարակության կազմակերպությանը՝ կա-պիտալիստական տարրերի դեմ անխնա դասակարգային պայքար մղելու միջոցով: Այլ թեքման տեսությունը յեղում է նրանց, փոր մենք կհասնենք ապագաստվարդային հասարակության կազմա-կերպմանը՝ սոցիալիզմի մեջ կապիտալիստական տարրերի խաղաղ ներանման միջոցով:

Ընկ. Բուխարինն այսպես է շարադրում բուրժուազիային պրոլետարիատի հետ համագործակցության թույլ տալու իդեան.

«Ինչպես եր ասում վյադիմիր Իլյիչը: Նա ասում էր. մեր հասարակությունը բանվոր դասակարգի համագոր-ծակցություն է գյուղացիության հետ, փորին թույլա-արված է բուրժուազիան: Յեղե՛լ և արդյոք յերբ և իցե առաջներում այնպիսի մի մեթոդ, փորպետքի մենք պրո-լետարիատի հետ համագործակցելու թույլ տալին բուրժուազիային: Յերբեք այդ չի յեղել: Ապա, ուրեմն, ի՞նչ ստացվեց այստեղի: Ստացվեց դասակարգային պայ-քարի փուկցիաների վարոշ դիպեկտիկական փոփոխում և հեկց այդ պատճառով ել մենք թույլադրեցինք բուրժուա-զիային համագործակցելու պլովետարիատին: Յես խնդ-րելի ընկերներին, փորպետքի նրանք ավելի խոր մտածեն իրերի այս գրություն մասին: Մենք ստիպված ենք զիջել, փորպետքի այդ դասակարգերը լրացնեն փորոշ ճեղք-վածք, փորը մենք չենք կարող լեցնել: Նրանք լրացնում են ա՛յն բառիս փորոշ իմաստով և ժամանակի փորոշ տա-րածություն վրա: Այս տեսակետից ել մենք նրանց մոտե-նում ենք: Յեթև գուր գուրս քչեք մասնավոր մանր խա-նությանին, ապա տնտեսական մեծ հարված կլինի նաև մեզ համար»:

(Բուխարին, «Պրոլետարիատն ու գեկավարվեստական քաղաքականության հարցերը», «Կրամայա Նով» № 4, 1925 թ.)
Իսկ կուսակցությունը յեղում է Լենինի հետևյալ գրություն-թյունից.

«Սոցիալիզմը դասակարգերի փոչնչացումն է: Պրո-լետարիատի գեկատուրան այդ փոչնչացման համար ա-րավ ա՛յն ամենք, ինչ կարող էր: Բայց դասակարգերը չի կարելի միանգամից փոչնչացնել:

Յեկ դասակարգերը մնացին ու կմնան պրոլետարիա-տի գեկատուրայի չրճանում. փոփեց նաև նրանց փոխ-հարաբերությունը: Դասակարգային պայքարը չի փոչն-չանում պրոլետարիատի գեկատուրայի ժամանակ, այլ միայն ուրիշ ձևեր և ընդունում:

Կապիտալիզմի ժամանակ պրոլետարիատը ճնշված

դասակարգ եր, արտադրութեան միջոցներէն զուրկ դասակարգ, մի դասակարգը, վորը մենակ անմիջականորեն և ամբողջովին հակադիր եր բուրժուազիային և այդ պատճառով միայն ինքն եր ընդունակ մինչև վերջ հեղափոխական լինելու: Բուրժուազիային տապալելով և քաղաքական իշխանութիւնը նվաճելով՝ պրոլետարիատը տիրապետող դասակարգ դարձավ, նա իր ձեռքումն և պահում պետական իշխանութիւնը, նա յե կարգադրում արդեն հասարակայնացրված արտադրութեան միջոցները, նա ղեկավարում և տնտեսվող, միջանկյալ տարրերին և դասակարգերին, նա յե ճնշում շահագործողներին ընդամադրութեան աճած եներդիւն: Այս բոլորը դասակարգային պայքարի հատուկ խնդիրներն են, վորոնք առաջ պրոլետարիատն իրեն չեր առաջադրում և չեր ել կարող առաջադրել:

Շահագործողներին, կարվածատերերին, կապիտալիստներին դասակարգը չվնասեցաւ և չեր կարող միանգամից վնասնալ պրոլետարիատի զիկտատուրայի որով: Շահագործողները ջախջախված են, բայց չեն վնասեցված: Նրանց մոտ մնացել և միջազգային բազան, միջազգային կապիտալը, վորին մի բաժանմունքն են նրանք: Նրանց մոտ մասամբ մնացին արտադրութեան վորոշ միջոցներ, մնաց վորը, մնացին հսկայական հասարակական կապերը: Նրանց ընդիմադրութեան եներդիւն աճեց հարյուրավոր և հազարավոր անգամ՝ հենց նրանց պարտութեան պատճառով... Պետական, սպանդան, տնտեսական վարչակառութեան նրանց «հմտութիւնը» նրանց շատ և շատ մեծ գերակշռութիւն և տալիս, այնպէս, վոր նրանց նշանակութիւնն անհամեմատ ավելի մեծ և, քան նրանց բաժինը ազգաբնակչութեան ընդհանուր թվի մեջ: Տապալված չհագործողների դասակարգային պայքարն ընդեմ շահագործողների հաղթանակած ավանգարդի, այսինքն՝ ընդեմ պրոլետարիատի անշափ ավելի կատաղի դարձավ: Յեւ վա այլ կերպ ել չի կարող լինել, յեթե խոսելու լինենք հեղափոխութեան մասին, յեթե այդ հասկացողութիւնը չփոխարինենք (ինչպէս այդ անում են II ինտերնացիոնալի հերոսները) ուսփորձիտական իլլյուզիաներով»:

(Լենին, Հ. XVI, էջ 353-355).

2. Այլերը և նրանց կողմը թեքվողները՝ յեղնելով սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներածման տեսութիւնից, պնդում են, վոր սոցիալիստական շինարարութեան գործում մեր առաջնադասման յուրաքանչյուր քայլի հետ գնալով ավելի բթանում են դասակարգային

հակասութիւնները: Այսակերպ ըզխում և, վոր դասակարգային պայքարի սրումը սոցիալիստական շինարարութեան պայմաններում կարող և բացառովել միայն ղեկավարութեան սխալներով, կամ մեր ապարտի թուլութիւնով:

«Նույն կերպ փոխվում և նաև դասակարգային պայքարի ձեւը գյուղում: Ճիշտ և, մերթ այստեղ, մերթ այնտեղ դասակարգային պայքարը գյուղում բռնկում և իր նախկին արտահայտութեան ձեւերով, ընդամեն այդ սրումը սովորաբար առաջադրվում և կուլակային տարրերի կողմից: Յերբ, որինակ, կուլակները կամ ուրիշների հաշվին հարստացող և խորհրդային իշխանութեան որդանները ներս սղոսկած մարդիկ սկսում են հարձակվել գյուղի ղեկակցի վրա, դա դասակարգային պայքարի արտահայտութիւնն և ամենատուր ձեւով: Սակայն նման դեպքեր սովորաբար լինում են այնտեղ, ուր տեղական խորհրդային ապարատը դեռ ևս թույլ և: Քանի ուժեղաշուրջի պայքարը, քանի ամբողջական խորհրդային իշխանութեան բոլոր ստորին ընկերները, քանի բարեկամներ և ուժեղանալ տեղական գյուղական կուսակցական և կոմկուլիստական կազմակերպութիւնները նման յերեւոյթներ են, ինչպէս դա միանգամայն ակնհայտ և ավելի ու ավելի հազարավոր կղաղան և վերջի վերջո անհետ կվաճակւնան»:

(Բուխարին, «Սոցիալիզմի ուղին» և ... էջ 53).

Այսակերպ ել ըզխում և այն, վոր աջ թեքման ներկայացուցիչները, չեն հասկանում, վոր անտեսութեան սոցիալիստական տարրերի հարձակման ուժեղացման շրջանում մասնակապիտալիստական տարրերի վրա (իսկ այդ մենք ունենք ժողովրդատնտեսութեան ռեկոնստրուկցիայի ծավալման շրջանում) վորոշ ետապում դասակարգային պայքարի սրումը մեր յերկրում անխուսափելի յե:

Սոցիալիստական շինարարութեան ուժեղացումով կապիտալիստական տարրերը համեմատաբար ընկնում են (թեպետ բացարձակորեն կայուն են և աճել), բայց նրանց ակտիվութիւնն ու կատաղութիւնը պրոլետարիատի զիկտատուրայի դեմ, վորը ըսկըսում և արժատախիլ անել հենց կապիտալիզմի արժատները, աճում և ավելի մեծ չափերով: Դա ապացուցված և վերջին յերկու տարիների հացած թեքման կամպանիայի դասերով, խորհուրդների վերընտրութեան դասերով, հակառակիտականութեան ուժեղացումով, յեկեղացական և ազանդավորների կազմակերպութիւնների մով, յեկեղացական և ազանդավորների կազմակերպութիւնների ակտիվութեան աճումով, պայքարի սրումով իդեոլոգիական ֆրոնտի բոլոր բնագավառներում և այլն:

3. Այլ ուկոնիստներն ամբաստանում են կուսակալութիւնը, թե իրր թե նա անցնում և արոցիկիզմի զիրքերը, յերբ կուսակցութիւնը յեղնելով ԽՍՀՄ-ում դասակարգային պայքարի սրումից՝ անց

և կացնում կուլակ-կապիտալիստ տարրերի դեմ ակտիվ առաջխա-
ղացման գիծը: Այնքան կոծկում են արմատական տարրերությունն
այս հարցում արոցկիզմի և կուսակցության գիւրքերի միջև: Տրոց-
կիստական պաշտօնյան XV համագումարի նախորդակում իր կոնտր
թեզիսներում գրում էր.

«Բանվոր-կուսակցականը զարմանքով պետք է հարց
տա իրեն. յեթե կուլակի, նեպմանի և բյուրոկրատի ու-
ժերը «համեմատաբար ընկնում են», իսկ պրոլետարիա-
տի ուժերն աճում են, ապա ի՞նչ կարիք կար կուրսը փո-
խելու, այսինքն՝ նոր լոզունգ տալ—ձեռնումն ավելացնել
բուրժուական խափերի վրա, այն ել՝ ուժեղացրած ձեռու-
մը: Այդպիսի գործը միակգամայն հակառակ դրուքյան
մեջ չէ, այսինքն՝ ստիպված չենք արդյոք մենք ձեռումը
ուժեղացնել կուլակի վրա (գեո աշխատ միայն խոսքերով)
հենց այն պատճառով, վոր ավելացավ նրա ուժն ու նրա
նկնումը պրոլետարիատի վրա»:

Այսպիսով, արոցկիստները դասակարգային ուժերի դասավո-
րումը յերկրում գնահատում էյին այնպես, որը կապիտալիստա-
կան տարրերում տեսնում էյին հարձակվող ուժը, իսկ պրոլետա-
րիատի մեջ՝ պաշտպանվող ուժը:

Ընդհակառակը, կուսակցությունը յեղնում է նրանից, վոր
հարձակվող ուժը պրոլետարիատն է, իսկ կապիտալիստական տար-
րերը ուժեղացնում են իրենց ընդիմադրությունը պրոլետարիատի
սոցիալիստական առաջխաղացմանը և փորձում են հակահարձակ-
ման գիծել:

IV.

1. Վերջին ժամանակներս ակներև են աջ թեքման ձևավորման
եյեմենտները մեր կուսակցության շարքերում: Այդ ձևավորումն
իր արտահայտությունն է գտնում նրանում, վոր

ա) կուսակցության քաղաքականության կարևորագույն գրու-
թյունների քննադատությունը աջ թեքման կողմից, գնալով ավելի
յե վերածվում հայացքների սխտեմի, կուսակցության գլխավոր
գծին հակադիր հատուկ գծի.

բ) կուսակցության քաղաքականության այդ քննադատու-
թյունը գնալով ավելի յե բռնում կուսակցության հասցեյին ամ-
բաստանական մեղադրանքների ուղիւ. մեղադրանք «գյու-
ղացիության սաղմա-ֆեոդալական շահագործման մեջ», «մե-
ղադրանք կուսակցությանը նրանում, վոր նա ազգակ չի
հանդիսանում անհատական գյուղացիական տնտեսության զար-
դացմանը, խոստովային մեղադրանքներ կուսակցությանը նրա-
նում, վոր նրա քաղաքականությունը տանում է դեպի ճշմարտա-
մերի առաջացումն ու սրումը, մեղադրանք կուսակցությանը «կու-
միւնիստների քայքայման», «պատակաւորներին» նպատակու մեջ և
այլն:

2. Ներկուսակցական դեմոկրատիայի և բայլշխիզմի կազմա-
կերպական սկզբունքների իրենց հասկացողությամ աջ ուղիւ-
նիտաներն ամբողջովին կրկնում են նույն ամբաստանական մե-
ղադրանքները կուսակցության հասցեյին, ինչ և իր ժամանակին
սուաջադրում էյին տրոցկիստները:

Այն թեքման ներկայացուցիչները հայտարարում են, վոր մե-
ղանում գոյություն չունի ներկուսակցական դեմոկրատիա, վոր
կուսակցությունը «բյուրոկրատանում է», վոր մեղ մոտ չկա
«կոլլեկտիվ ղեկավարություն», վոր կուսակցությունը չունի
ընտրովի քարտուղարներ, վոր աշխատանքի ուժերը կուսակցության
մեջ անտանելի դարձավ: Հենց Տրոցկին է, վոր իր «Նոր կուրսի
մեջ առաջադրում էր իր մեղադրանքները «ներկուսակցական ու-
ժիմի», «քարտուղարական բյուրոկրատիզմի» մեջ, նրանում, վոր

«կուսակցական ապարատի բյուրոկրատացումը չը-
լաված չափերի հասավ՝ քարտուղարական ընտրողության
իր մեթոդի կիրառումով»:

3. Բյուրոկրատիզմի մասին ազդականերով աջ թեքման ներ-
կայացուցիչները ձգտում են թուլացնել կուսաբարքերի բայլշխիզ-
յան յերկաթե դիսցիպլինան, վորը սոցիալիստական շինարարու-
թյան դժվարությունների հաղթահարման հիմնական պայմանն է:

Դեպի դիսցիպլինան սպորտունիտաների վերաբերմունքի մա-
սին լենինը գրում էր.

«Դեպի դիսցիպլինան ունեցած արհամարհանքի հետ
սերտ հոգեբանական կապակցության մեջ է գտնվում վի-
րավորանքի այն անյուս նոտան, վորը հնչում է ընդհան-
րապես արդի սպորտունիտաների և մասնավորապես մեր
մենչեիկների բոլոր դրվածքներում»: Նրանց հալածում
են, նրանց դուրս են գցում, նրանց սալարում են, նրանց
ձեռնում են...»:

(Լենին, հ. V, էջ 475).

Տրոցկիզմի դեմ պայքարի ընթացքում ընկ. Տոմսկին շատ
լավ էր տեսնում կուսակցական դիսցիպլինայի նշանակության և այն
մասին, վոր կուսակցության մեջ դիսցիպլինան պետք է բոլորի
կամար ել նույնը լինի:

«կուսակցությունը վիթխարի աշխատանք է տանում,
սպորտիստ մի կողմ և քաջիկ: Կենտրոնում յեո ասում
էյի նրանց—տեսեք թե ինչ է ստացվում, կուսակցությու-
նը քրտնի մեջ կորած իր լարված մկաններով քարչ է տա-
լիս սոցիալիստական շինարարության շախմատի ծանր
սալլը, իսկ նրանք աղի նման կողքից են դնում, ձեռնափա-
յտը ձեռներին և ասում են՝ «կամաց, դեպի աջ, դեպի
ձախ, յգուշ, փոսեր կան» (ծիծաղ ծափահարություններ):
Պետք է ասել. անցիր այն աշխատանքի, ուր դրել է քեզ
կուսակցությունը և կամ աշխատիր կամ գնա կորիր: Զի

կարող լինել յերեք, չորս դիպցիայլինա՝ մեկը ինձ համար, մյուսը կենտկոմի անդամների համար, յերրորդը շրջանների, չորրորդը բջջի անդամների համար: Բոլորի համար ել դիպցիայլինան պետք է մեկ լինի: Լենինի որով ամեն ինչ ավելի խիստ եր: Լենինի որով-վորքան ավելի բարձր, այնքան ավելի խիստ եր: Կենտկոմի անդամը խոսքի ազատութիւն ունէր միայն կենտկոմում: Իսկ այնտեղ, ուր նրան ուղարկում է կուսակցութիւնը, կամ այնտեղ, ուր նա հանդես է գալիս, վորպէս Կենտկոմի անդամ, նա պարտավոր է անցկացնել Կենտկոմի պաշտօնական տեսակետը: Ապա այլ կերպ ինչպէս կարելի չէ աշխատել: Այլ կերպ չի կարելի»:

(Ընկ. Տոմսիւս զեկուցումից. Լենինգրադի մարզային կոնֆերանսում, 927 թ. էջ 202).

Այ բեման պաշտպաններից մեկը, «Պրավդայի» բջջի անդամ կուսակցական դիպցիայլինայի իր հասկացողութեամբ հետեյալ «առաջարկներն» եր անում.

«Կուսակցութիւնը պետք է թույլ տա նրանց (նախկին ոստիկաններին) կանոնադրութեամբ նախատեսւած ձեւերով (ժամանակ առ ժամանակ դիսկուսիոն քերքերի, ամսագրերի և այլ հրատարակում) արտահայտել իրենց կարծիքները, վորոնք այս կամ այն գործնական հարցերում տարբերվում են բայց չեղմի քաղաքականութիւնից»:

Կուսակցութեան մասին հենց նա յեր, վոր հետեյալ ամբաստանական հայտարարութիւնն եր անում.

«Կուսակցութեան ներկա ներկուսակցական կուրսի պայմաններում կուսակցականը որինակելի չէ համարվում, յեթե յերկար տարիներ կուսակցութեան մեջ լինելով յերբեք, վոչ մի հարցում, քեկուզ անցողակի կերպով տարբեր կարծիք չի ունեցել: Մինչդեռ պարզ է, վոր դա կարող է վերաբերվել հետեյալ կատեգորիաներից մեկին միայն, 1) ազնիվ, անկեղծ կուսակցականներ, բայց քննադատորեն մտածելու ընդունակութիւնից զուրկ, նրանք իհարկէ չեն կարող նախատեսել զեկաւար կուսորդանների վորոշումները, այլ միայն ռեզիստանցիայի յեն յենթարկում այդպիսիները. նրանք միշտ իրենց «պետերի» հետ են. 2) մարդիկ, վորոնց յենթադիտակցական հարմարվելուն խթան է հանդիսանում հանգիստ ապրելու ձգտումը և 3) պարզապէս կարչերիստները:

Կուսակցութեանը հակայական վտանգ է սպառնում, յեթե նրա ներքին կյանքը կվորոշվի առաջին յերկու կատիգորիաներով (յերրորդի մասին չենք ել խոսում): Դա կնշանակեր՝ նրա հեղափոխական վագու աստիճանական մարում, բյուրոկրատացում, վերասերում»:

Իսկ գործնականում աջ թեքման ներկայացուցիչները բողայկում են բյուրոկրատիզմը՝ գոհակացնելով և ամեն կերպ սահմա-

նախակելով իննսնամարտութեան լոգուկը, կոծկելով բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարի դասակարգային նշանակութիւնը, ծածկում են արհմիութենական աշխատանքի բացերը՝ ցանկանալով արհմիութենական ապարատի մի մասում տրեղ-յունոնիստական տենդենցներ և բյուրոկրատական քարացում քարոզել:

4. Վերջապէս իրենց հակալենինյան հայացքների պաշտպանութեան խնդրում աջ ուկոնիստները սկսում են բռնել փրակցիոն աշխատանքի ճանապարհը, ինչ արձանագրեց, որինակ, Մոսկվայի XVII հաճ. կուսկոնֆերանսը, Լենինգրադի մարզային կոնֆերանսը և այլն:

Ֆրակցիականութեան տարբերը աջ թեքման ներկայացուցիչներին մոտ իրենց արտահայտութիւնը դստն նույնպէս անսկզբորոնք փրակցիոն բոլկներ կազմելու փորձերի, հրաժարականների քաղաքականութեան մեջ և այլն, ինչպիսիք դատապարտւած են կուսակցութեան կողմից:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0179739

